

**Θεματική Ενότητα: Επιστήμες του Χορού
Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του
17^{ου} Διεθνές Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού**

**Section: Dance Sciences
Oral & Poster Presentations of the 17th International
Congress of Physical Education & Sport**

Προφορικές - Oral

3698

ΤΟ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΧΟΡΟΥ

Στιβακτάκη Χ., Μουντάκης Κ., Μπουρνέλλη Π.

**Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α.
stivaktaki@gmail.com**

THE CONCEPTUAL MODEL OF TRADITIONAL DANCE

Ch. Stivaktaki, K. Mountakis, P. Bournelli

**University of Peloponnese Greece, Department of Sport Management
Kapodistrian University of Athens, D.P.E.S.S.**

Ο παραδοσιακός χορός σήμερα αποτελεί πολιτισμικό αγαθό ευρείας αποδοχής από την ελληνική κοινωνία αλλά και σημαντικό παιδαγωγικό και μορφωτικό μέσο στην οργανωμένη εκπαίδευση, γι' αυτό και συμπεριλαμβάνεται στα Αναλυτικά Προγράμματα της Φυσικής Αγωγής στην Α' /βάθμια και Β' /θμια Εκπαίδευση. Τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα το ενδιαφέρον των ερευνητών στρέφεται προς τη βελτίωση του περιεχομένου και της διδασκαλίας της Φυσικής Αγωγής. Από την έρευνα αλλά και την εμπειρία σχετικά με τη διδακτική διαδικασία του παραδοσιακού χορού στη Φυσική Αγωγή διαπιστώνεται ότι η έως σήμερα διδακτική πρακτική προσεγγίζεται περισσότερο κινησιολογικά-μορφολογικά και τεχνικά και λιγότερο πολιτισμικά παρέχοντας μόνο ένα αποσπασματικό μέρος από το σύνολο του χορού. Σύμφωνα με τους επιστήμονες ο εννοιολογικός προσδιορισμός κάθε διδακτικού αντικειμένου είναι αναγκαίος κατά τη γνωστική διαδικασία. Οι έννοιες των διαφόρων επιστημονικών κλάδων έχουν κυρίαρχη θέση στη διαδικασία της μάθησης και αποτελούν σημαντικό διδακτικό εργαλείο για την κατάκτηση της γνώσης από τους μαθητές προτείνεται δε, η χρήση εννοιολογικών μοντέλων. Για τούτο θεωρήθηκε αναγκαίος ο προσδιορισμός των αφηρημένων εννοιών και λειτουργιών του παραδοσιακού χορού. Τα επιμέρους ερωτήματα-στόχοι της εργασίας είναι: α) από ποιες έννοιες αποτελείται ο παραδοσιακός χορός και β) ποιες λειτουργίες επιτελεί, όπως αυτές αναδεικνύονται από τη μελέτη των επιστημονικών κλάδων που ασχολούνται για να περιγράψουν, να αναλύσουν και να αξιολογήσουν το χορό. Για την απάντηση αυτών των ερωτημάτων επιλέχθηκε η μέθοδος της βιβλιογραφικής ανασκόπησης. Όσον αφορά στο πρώτο ερώτημα βάσει του εννοιολογικού μοντέλου ο παραδοσιακός χορός αποτελείται από τρία είδη εννοιών: 1) έννοιες που εστιάζουν σε στοιχεία που αφορούν στην κίνηση του χορού, 2) έννοιες που αφορούν στο ευρύτερο περιβάλλον του χορού και αποδίδονται με τον όρο «παράδοση του χορού» και 3) έννοιες που αφορούν στη λειτουργία και στο άμεσο περιβάλλον του χορού και αποδίδονται με τον όρο «χορευτικές εκδηλώσεις». Όσον αφορά στο δεύτερο ερώτημα οι βασικότερες λειτουργίες του χορού είναι τέσσερις: η εκφραστική, η επικοινωνιακή, η αισθητική και η παιδαγωγική λειτουργία. Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι το εννοιολογικό μοντέλο του παραδοσιακού χορού στηρίζεται στην ολιστική προσέγγιση της γνώσης του χορού αναδεικνύοντας την κινητική και πολιτισμική του διάσταση. Η αξιοποίηση του κατά τη διδακτική διαδικασία μπορεί να συμβάλει στη βαθύτερη γνώση του χορού και στη βελτίωση της διδασκαλίας του παραδοσιακού χορού στο σχολείο.

Λέξεις κλειδιά: παραδοσιακός χορός, εννοιολογικό μοντέλο, λειτουργίες χορού

3704

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ

Στιβακτάκη Χ., Μουντάκης Κ., Μπουρνέλλη Π.

**Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού
Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α.
stivaktaki@gmail.com**

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

THE CROSS CURRICULAR WAY OF TEACHING TRADITIONAL DANCES USING THE CONCEPTUAL MODEL

Ch. Stivaktaki, K. Mountakis, P. Bournelli
University of Peloponnese, Department of Sports Management
Kapodistrian University of Athens, D.P.E.S.S.

Με την παρούσα εργασία επιχειρείται μια θεωρητική προσέγγιση της διαθεματικής διδασκαλίας του παραδοσιακού χορού ως αντικειμένου της Φυσικής Αγωγής (Φ.Α.) με βάση το εννοιολογικό μοντέλο. Τέθηκαν προς διερεύνηση δύο ερωτήματα: α) πως διαφοροποιείται η διαθεματική διδασκαλία του παραδοσιακού χορού από την μέχρι σήμερα χρησιμοποιούμενη διδασκαλία στο μάθημα της Φ.Α. στο σχολείο και β) πως μπορεί να εφαρμοστεί η διαθεματική διδασκαλία του παραδοσιακού χορού στο μάθημα της Φ.Α. Για την απάντηση αυτών των ερωτημάτων επιλέχθηκε η μέθοδος της βιβλιογραφικής ανασκόπησης. Όσον αφορά στο πρώτο ερώτημα, η διαθεματική διδασκαλία του παραδοσιακού χορού στο μάθημα της Φ.Α. διαφοροποιείται από τη μέχρι σήμερα χρησιμοποιούμενη ως προς το περιεχόμενο, τη διδακτική μεθοδολογία και τη διαδικασία μάθησης. Η μέχρι σήμερα χρησιμοποιούμενη διδασκαλία προσεγγίζει το χορό περισσότερο κινησιολογικά-μορφολογικά και πολύ λιγότερο ως προς τη λειτουργία του και τη σχέση με το περιβάλλον του ελληνικού χορού χωρίς να αξιοποιεί την εγγενή πολιτισμική δυναμική του. Η διδασκαλία πραγματοποιείται μέσα από μια δασκαλοκεντρικού τύπου εκπαιδευτική διαδικασία όπου κυριαρχεί η μιμητική μέθοδος, η οποία δεν ανταποκρίνεται στα ζητούμενα μιας σύγχρονης δημιουργικής μάθησης. Η διαθεματική διδασκαλία βασίζεται: α) στη σφαιρική προσέγγιση του χορού (κινητική και πολιτισμική), β) στην αξιοποίηση της αδιάσπαστης ενότητας του χορού, κίνηση-μελωδία-τραγούδι, που ενισχύει τη συλλογική βιωματική μάθηση συμβάλλοντας στη συνειδητοποίηση της σχέσης του ατόμου με το περιβάλλον και γ) στην ολιστική συμμετοχή των μαθητών (κινητική, συναισθηματική, πνευματική). Όσον αφορά στο δεύτερο ερώτημα, η εφαρμογή της διαθεματικής διδασκαλίας στο σχολείο μπορεί να επιτευχθεί: α) με τη χρησιμοποίηση του σχεδίου εργασίας (project), που δίνει τη δυνατότητα στους καθηγητές Φ.Α. να καινοτομήσουν με δημιουργικότητα και φαντασία κατά τον προγραμματισμό και την οργάνωση του μαθήματος, β) την ομαδοσυνεργατική μέθοδο, που οδηγεί τους μαθητές στην αυτενεργό ανακάλυψη της γνώσης και σε ποικίλες εμπειρίες συνεργασίας, γ) με οριζόντιες και κάθετες προσεγγίσεις των βασικών εννοιών του χορού (κίνηση, παράδοση, χορευτικές εκδηλώσεις) και των λειτουργιών του (εκφραστική, επικοινωνιακή, αισθητική, παιδαγωγική) σύμφωνα με το εννοιολογικό μοντέλο και συνδέσεις με άλλα μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς άλλων ειδικοτήτων και δ) με την ενσωμάτωση του χορού στη ζωή των μαθητών (ατομική και συλλογική) ως τρόπο έκφρασης, επικοινωνίας και ψυχαγωγίας συμμετέχοντας σε μουσικοχορευτικές εκδηλώσεις. Συνοψίζοντας, η διαθεματική διδασκαλία του παραδοσιακού χορού βασίζεται στην ολιστική προσέγγιση του παραδοσιακού χορού (κινητική και πολιτισμική) και κατά συνέπεια στην ισότιμη επίδραση του στους τρεις τομείς της προσωπικότητας του μαθητή (σωματικό – κινητικό, συναισθηματικό και πνευματικό) και μπορεί να συμβάλει στην καλλιέργεια στάσεων και δεξιοτήτων ζωής από τους μαθητές.

Λέξεις κλειδιά: διαθεματικότητα, παραδοσιακός χορός, διδασκαλία Φυσικής Αγωγής

4446

ΟΙ "ΙΕΡΟΙ" ΚΑΙ "ΚΟΣΜΙΚΟΙ" ΧΟΡΟΙ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΘΙΜΟΥ "ΓΙΑΝΙΤΣΑΡΟΙ ΚΑΙ ΜΠΟΥΛΕΣ" ΣΤΗ ΝΑΟΥΣΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Καρλής Σ., Τυροβολά Β., Κουτσούμπα Μ.
Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α ,
stavrkarlis@hotmail.com

"SACRED" AND "SECULAR" DANCES IN THE RITUAL "GIANITSAROΙ AND MPOULES" IN NAOUSSA, MACEDONIA

S. Karlis, V. Tyrovola, M. Koutsoumpa
Kapodistrian University of Athens, D.P.E.S.S.

Στη Νάουσα, την περίοδο της Αποκριάς κορυφαίο πολιτισμικό γεγονός είναι η τέλεση του εθίμου «Γιανίτσαροι και Μπούλες». Πρόκειται για ένα πολυσήμαντο εθίμο με μορφή χορευτικού δρωμένου που συνδυάζει δύο ξεχωριστά στοιχεία έκφρασης, το ιερό και το κοσμικό. Στον πυρήνα του εθίμου βρίσκεται ο χορός, του οποίου οι διαφορετικές φάσεις με το αντίστοιχο χορευτικό ρεπερτόριο σηματοδοτούν την αμφίδρομη και αλληλεξαρτώμενη σχέση μεταξύ των δύο αυτών στοιχείων. Σκοπός της εργασίας είναι να αναδείξει τους 'ιερούς' και 'κοσμικούς' χορούς που χορεύονται στο πλαίσιο του εθίμου «Γιανίτσαροι και Μπούλες» στη Νάουσα Μακεδονίας. Ειδικότερα, με σημείο αναφοράς τη χορευτική πρακτική κατά την εθιμική διαδικασία, η εργασία αυτή στοχεύει στη διάκριση του ρόλου του χορού καθώς και της χρήσης των συμβόλων που διαπλέκονται με αυτόν στη συνδιαλλαγή τους με το ιερό και το κοσμικό στοιχείο. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με βάση την εθνογραφική μέθοδο και προέρχεται από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές. Οι πρωτογενείς πηγές αφορούν στα δεδομένα που προέρχονται από επιτόπια έρευνα. Οι δευτερογενείς πηγές αναφέρονται στην ανασκόπηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας που πραγματοποιήθηκε με βάση τις αρχές της αρχαικής εθνογραφικής έρευνας. Για την ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

μεθοδολογικό μοντέλο του Van Gennep, ενώ η ερμηνεία των δεδομένων, με βάση το αντιθετικό δίπολο ιερό/κοσμικό, ανταποκρίνεται στη θεωρητική οπτική του Leach. Από την ανάλυση των δεδομένων διαπιστώνεται ότι το ιερό διαπλέκεται με το κοσμικό στοιχείο κατά τη μετάβαση από τη μία φάση του εθίμου στην άλλη, όπου σταδιακά η εθιμική διαδικασία αποκτά καθαρά κοσμικό χαρακτήρα. Οι χοροί που χορεύονται κατά την ιερή φάση είναι αποκλειστική υπόθεση των τελεστών. Οι τελεστές τελούν μία συμβολική παράσταση, δηλαδή συμμετέχουν στη συγκεκριμένη πραγματικότητα, η οποία είναι διαφορετική από εκείνη της καθημερινής ζωής. Η συμβολική παράσταση εδραιώνεται μέσω της χρήσης των αναπαραστατικών συμβόλων, όπως π.χ. πρόσωποι, πάλες, νομίσματα ή ασημικά κ.ά., τα οποία εκφράζουν τις κοινωνικές αξίες της ομάδας και η χρήση τους κατά φάση του εθίμου οριοθετεί τη σταδιακή μετάβαση από το ιερό στο κοσμικό. Εν κατακλείδι, η αντίθεση προσώπου/αφαίρεση προσώπου καθώς και το αντιθετικό δίπολο αυστηρότητα/χαλαρότητα ως προς την επιλογή του χορευτικού ρεπερτορίου από τους τελεστές αποκτούν σημασία μέσα από τον άξονα της αντίθεσης ιερό/κοσμικό και ενεργοποιούνται με τη συμβολική και υλική ένωση των αντιθέτων. Αυτή πραγματώνεται στους κοσμικούς χορούς κατά την κοσμική φάση του εθίμου, όπου χορεύονται όλοι οι χοροί του εθίμου, τόσο από τους τελεστές -χωρίς προσώπους και άλλα αντικείμενα- όσο και από το ακροατήριο.

Λέξεις κλειδιά: «Γιανίτσαροι και Μπούλες», ιερό/κοσμικό, αναπαραστατικό σύμβολο

4490

ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ

Δενάζη Ε., Μαυροβουνιώτης Φ., Κουϊδή Ε., Δελγιάννης Α.

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

evgede@hotmail.com

GREEK TRADITIONAL DANCE AND FUNCTIONAL ABILITY OF ELDERLY PEOPLE

E. Denazi, F. Mavrovouniotis, E. Kouidi, A. Deligiannis

Aristotle's University of Thessaloniki, D.P.E.S.S.

Οι Ελληνικοί Παραδοσιακοί Χοροί (Ε.Π.Χ.) αποτελούν μία μορφή ήπιας άσκησης, κατάλληλη για όλες τις ηλικίες και ακόμη περισσότερο για τα ηλικιωμένα άτομα, που η έντονη άσκηση μπορεί να τους επιβαρύνει, ή ακόμη σε πολλές περιπτώσεις να αποβεί μοιραία. Κύριο μέλημα στην Τρίτη Ηλικία δεν είναι μόνο η άσκηση και η βελτίωση της φυσικής κατάστασης, αλλά μέσω της άσκησης αυτά τα άτομα να παραμείνουν ή να βελτιώσουν την κινητική και λειτουργική τους κατάσταση. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η μελέτη της επίδρασης ενός προγράμματος Ελληνικών Παραδοσιακών Χορών στην κινητική και λειτουργική ικανότητα ηλικιωμένων ατόμων. Το δείγμα αποτέλεσαν 40 γυναίκες από τα Κ.Α.Π.Η. του Δήμου Θεσσαλονίκης. 20 συμπεριληφθήκανε στην παρεμβατική ομάδα και 20 στην ομάδα ελέγχου, εκ των οποίων ολοκλήρωσαν τις μετρήσεις 19 και 17 αντίστοιχα, ηλικίας 60-78, με ύψος $1.58\text{cm} \pm 0.07$, βάρος 74.07 ± 8.62 και Δείκτη Μάζας Σώματος 29.62 ± 3.47 . Η παρεμβατική ομάδα ακολούθησε ένα πρόγραμμα Ελληνικών Παραδοσιακών Χορών για 14 εβδομάδες, με συχνότητα 3 φορές την εβδομάδα, διάρκειας 50 λεπτών. Πριν και μετά την εφαρμογή που προγράμματος Ε.Π.Χ., αξιολογήθηκε η κινητική και λειτουργική ικανότητα των ατόμων με τρεις από τις δοκιμασίες του Fullerton's Fitness Test. Οι αρχικές μετρήσεις στις δύο ομάδες συγκρίθηκαν ως προς το Μ.Ο. των δοκιμασιών είτε με *t* - test για δύο ανεξάρτητα δείγματα για κανονικούς πληθυσμούς είτε με το Mann-Whitney U για δύο ανεξάρτητα δείγματα για μη κανονικούς πληθυσμούς. Η σύγκριση της διαφοράς της τελικής από την αρχική μέτρηση μεταξύ των δύο ομάδων ελέγχθηκε με το μοντέλο της ανάλυσης συνδιασποράς ANCOVA. Η προϋπόθεση κανονικής κατανομής ελέγχθηκε με το Shapiro-Wilk test ($N < 50$). Η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με το στατιστικό πακέτο SPSS 13.0 και το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας ορίστηκε για $p < 0.05$. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι στην ομάδα παρέμβασης υπήρχε σημαντική βελτίωση, σε σχέση με την ομάδα ελέγχου, στο τεστ 30 seconds chair stand ($p < 0.001$), το οποίο αξιολογούσε τη δυναμική ισορροπία και δύναμη των κάτω άκρων, στο Six minute walk test ($p < 0.001$), όπου ελέγχθηκε η αντοχή στην κόπωση και στο 8 foot up & go ($p < 0.05$) η κινητική ικανότητα και ο χρόνος αντίδρασης. Αντίθετα, στην ομάδα ελέγχου δεν παρατηρήθηκαν διαφορές στις μελετούμενες μεταβλητές. Συμπερασματικά, υπήρξε σημαντική βελτίωση στην ομάδα παρέμβασης όσον αφορά τις παραπάνω μεταβλητές που μελετούσαν, αναλυτικά, τη δύναμη και την αντοχή των κάτω άκρων, τη δυναμική ισορροπία και την αντοχή στην κόπωση, την κινητική ικανότητα και τον χρόνο αντίδρασης, φυσικές ικανότητες που βοηθούν κάθε άτομο ηλικιωμένο να είναι λειτουργικό στην καθημερινή του ζωή, χωρίς στηρίξεις και βοηθήματα. Επομένως, οι Ελληνικοί Παραδοσιακοί Χοροί αποτελούν ένα πολύ καλό μέσο εξάσκησης, αλλά και βελτίωσης της λειτουργικής ικανότητας ατόμων τρίτης ηλικίας, με στόχο τη βελτίωση της ευεξίας και της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων ατόμων.

Λέξεις κλειδιά: τρίτη ηλικία, λειτουργική ικανότητα, ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί

4734

Η ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΣΤΟ ΧΟΡΕΥΤΙΚΟ ΔΡΩΜΕΝΟ ΤΗΣ "ΚΑΝΙΛΙΤΣΑΣ" ΣΤΗ ΘΡΑΚΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΒΥΣΣΑΣ

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

Φιλίππιδου Ε. , Κουτσούμπα Μ. , Τυροβολά Β.
Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α ,
efilippidou81@yahoo.gr

THE DANCE FORM AND ITS SYMBOLIC FUNCTION TO THE DANCE EVENT OF "KANILITSA" IN THE THRACIAN COMMUNITY OF NEA VYSSA
E. Filippidou, M. Koutsouba, V. Tyrovola
Kapodistrian University of Athens, D.P.E.S.S.

Η "Κανιλίτσα" είναι ένα γυναικείο χορευτικό δρώμενο, το οποίο τελείται στη Νέα Βύσσα του βορείου Έβρου τον Ιούνιο (23, 24 και 29 Ιουνίου), με αφορμή τον εορτασμό του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου. Το χορευτικό αυτό δρώμενο ανήκει στον εαρινό εθιμικό κύκλο, σχετίζεται με τις θερινές τροπές του ήλιου και αφορά ένα σύνολο συμβολικών πράξεων, τα οποία αποβλέπουν στην αποκάλυψη της ταυτότητας του μελλοντικού συζύγου των άγαμων γυναικών μέσω μαγικο-θρησκευτικών τελετουργιών. Από την ανασκόπηση της συναφούς με το θέμα βιβλιογραφίας διαπιστώθηκε ότι οι περισσότερες εργασίες αντιμετωπίζουν το δρώμενο αυτό είτε ως επιβίωση αρχαίων λατρευτικών πρακτικών είτε ως λαογραφικό γεγονός, ενώ η αναφορά στους χορούς που το συνοδεύουν είναι γενική και αποσπασματική ή και τελείως ανύπαρκτη. Σκοπός της ερευνητικής αυτής εργασίας είναι η υπέρβαση της απλής περιγραφής του δρωμένου και η ανάδειξη του ρόλου του χορού σε αυτό. Ειδικότερα, επιχειρείται η καταγραφή και η ανάλυση των χορών που πραγματοποιούνται στη διάρκεια του δρωμένου και συγκεκριμένα στις 24 Ιουνίου, ο προσδιορισμός των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της μορφής των χορών αυτών σε σχέση με τη μουσικοχορευτική παράδοση της Νέας Βύσσας, καθώς και η σύνδεση των χαρακτηριστικών αυτών με τη συμβολική λειτουργία τους στο εθιμικό και τελετουργικό πλαίσιο του δρωμένου. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιείται με βάση την εθνογραφική μέθοδο και προέρχεται από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές. Τα δεδομένα ταξινομούνται σύμφωνα με το μεθοδολογικό μοντέλο του Van Gennep σε τρεις φάσεις. Η καταγραφή των χορών γίνεται βάσει του συστήματος σημειογραφίας του Laban. Για την ανάλυση της δομής και μορφής των χορών, καθώς και της κωδικοποίησής τους χρησιμοποιείται αντίστοιχα η δομική-μορφολογική και τυπολογική μέθοδος ανάλυσης. Τέλος, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των χορών συσχετίζονται και ερμηνεύονται μέσα από τη μαγικο-θρησκευτική τελετουργία του δρωμένου. Από την ανάλυση των δεδομένων διαπιστώνεται ότι οι χοροί που πραγματοποιούνται στο γυναικείο χορευτικό δρώμενο της "Κανιλίτσας" στις 24 Ιουνίου είναι συγκεκριμένοι, είναι αποκλειστικά κυκλικοί χοροί και αφορούν μέρος της μουσικοχορευτικής παράδοσης της Νέας Βύσσας. Οι χοροί αυτοί φέρουν κοινά χαρακτηριστικά τα οποία τους διαφοροποιούν από τους υπόλοιπους χορούς της τοπικής κοινωνίας. Τα ιδιαίτερα αυτά χαρακτηριστικά παρέχουν τη δυνατότητα οι χοροί αυτοί να λειτουργήσουν με συμβολικό τρόπο κατά την τέλεση του δρωμένου, συμβάλλοντας έτσι στην επικύρωση της μαγικο-θρησκευτικής τελετουργικής διαδικασίας.

Λέξεις κλειδιά: Μορφή του χορού, Συμβολική λειτουργία, Τελετουργία

4899

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΟΡΓΑΝΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΧΟΡΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΔΟΣΗΣ
Δανιά Α., Τυροβολά Β., Χατζηχαριστός Δ., Κουτσούμπα Μ.
Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α.
aspasiadania@yahoo.gr

DEVELOPMENT OF A MEASUREMENT TOOL TO ASSESS DANCE PERFORMANCE
A. Dania, V. Tyrovola, D. Hatziharistos, M. Koutsouba
Kapodestrian University of Athens, D.P.E.S.S.

Τα τελευταία χρόνια υιοθετούνται σε πολλές χώρες πρότυπα καταγραφής και σύγκρισης της χορευτικής επίδοσης που αφορούν όλα τα είδη χορού. Παράλληλα, φαίνεται να κατασκευάζονται ευρέως και να χρησιμοποιούνται ως όργανα αξιολόγησης ειδικοί πίνακες ταξινόμησης (rubrics) που αποτελούνται από ομάδες κριτηρίων. Παρά ταύτα, σπάνια ελέγχεται συστηματικά η ποιότητα αυτών των εργαλείων καθώς και η επιτυχία τους να αποδώσουν με ακρίβεια την πραγματικότητα, προκειμένου να οδηγηθούν σε έγκυρα και αξιόπιστα αποτελέσματα. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η παρουσίαση των διαδοχικών σταδίων κατασκευής ενός οργάνου αξιολόγησης της χορευτικής επίδοσης. Ειδικότερα, βασική επιδίωξη είναι η δημιουργία ενός οργάνου που να διευκολύνει τη διαδικασία αξιολόγησης των χορευτών, προτείνοντας κοινά σημεία αναφοράς. Με βάση τη θεωρία του Laban (1960,1988) για την ανάλυση της κίνησης καταρτίστηκε λίστα κριτηρίων αξιολόγησης της χορευτικής επίδοσης. Τα κριτήρια υποβλήθηκαν σε κατάλληλους στατιστικούς ελέγχους προκειμένου να διαπιστωθεί αν μπορούν να λειτουργήσουν έγκυρα και αξιόπιστα ως αναλυτικό σύστημα παρατήρησης του κινούμενου σώματος στο χώρο και το χρόνο. Στην έρευνα συμμετείχαν φοιτητές και φοιτήτριες της Ειδικευσης «Ελληνικός Παραδοσιακός Χορός» του ΤΕΦΑΑ του Πανεπιστημίου Αθηνών, οι χορευτικές εκτελέσεις των οποίων βαθμολογήθηκαν βάσει της λίστας των κριτηρίων από ειδικούς κριτές, γνώστες της θεωρίας του Laban. Ο μεθοδολογικός σχεδιασμός περιλάμβανε τον έλεγχο της εγκυρότητας περιεχομένου της λίστας των κριτηρίων αξιολόγησης (Haynes, Richard & Kubany, 1995) και τον υπολογισμό της εκατοστιαίας αναλογίας ενδοατομικής και διατομικής συμφωνίας των κριτών, τόσο ανά κατηγορία αξιολόγησης όσο και για το συνολικό άθροισμα

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

όλων των κατηγοριών (Van der Mars, 1989). Η εγκυρότητα περιεχομένου προσδιορίστηκε από του ειδικούς ορίζοντας τις κατηγορίες αξιολόγησης και δίνοντας λειτουργικούς ορισμούς για κάθε επιμέρους κριτήριο διαχωρισμού των επιπέδων της επίδοσης. Η αξιοπιστία ελέγχθηκε βάσει της συμφωνίας μεταξύ των κριτών ως προς την αξιολόγηση του δείγματος και διαπιστώθηκε πως οι κριτές βρέθηκαν να συμφωνούν μεταξύ τους σε ποσοστά που κυμαίνονταν από 80%-100%. Οι παραπάνω έλεγχοι καθόρισαν πως το συγκεκριμένο όργανο μπορεί να λειτουργήσει ως έγκυρη και αξιόπιστη μέθοδος αξιολόγησης της χορευτικής επίδοσης, αν και εφόσον χρησιμοποιηθεί από ειδικά εκπαιδευμένους κριτές. Το γεγονός αυτό καθίσταται εξαιρετικά σημαντικό αν αναλογιστεί κανείς πως στις μέρες μας είναι πραγματικότητα αφενός, ο περιορισμένος αριθμός εργασιών σχετικών με την κατασκευή έγκυρων και αξιόπιστων οργάνων αξιολόγησης της χορευτικής επίδοσης σε διεθνές επίπεδο και αφετέρου, τελείως ανύπαρκτος στην Ελλάδα, που θα έδιναν την ευκαιρία σε δασκάλους και μελετητές του χορού να μοιραστούν, να συγκρίνουν και να μελετήσουν αποτελέσματα και μεθόδους διδασκαλίας.

Λέξεις κλειδιά: όργανο αξιολόγησης, χορευτική επίδοση, θεωρία του Laban

4937

ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΑ, ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ. Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΜΕΡΑΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΛΑΖΑΡΙΝΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ.

**Δημόπουλος Κ., Τυροβολά Β., Κουτσούμπα Μ.
Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α.
konstantinospanzer@hotmail.com**

RITUAL, SYMBOLISM AND COMMUNICATION. THE CELEBRATION OF THE THIRD DAY OF EASTERN IN THE COMMUNITY OF LAZARINA, KARDITSA, THESSALY.

**K. Dimopoulos, V. Tyrovola, M. Koutsouba
Kapodestrian University of Athens, D.P.E.S.S.**

Σύμφωνα με την ανθρωπολογική έρευνα, τελετουργία είναι μια επαναλαμβανόμενη κοινωνική πρακτική, η οποία ξεχωρίζει από την κοινωνική ρουτίνα της καθημερινότητας και αποτελείται από μια αλληλουχία συμβολικών πράξεων που μπορεί να έχουν τη μορφή της λεκτικής ή μη λεκτικής επικοινωνίας, όπως π.χ. χορό, τραγούδι, χρήση αντικειμένων και διάφορους άλλους εκφραστικούς τρόπους. Η τελετουργία μεταφέρει μηνύματα και πληροφορίες για την αντίστοιχη κοινωνία, τα οποία είναι βαθιά κρυμμένα στο ανθρώπινο ασυνείδητο και κωδικοποιούνται μέσα από τα σύμβολα. Στη Λαζαρίνα Καρδίτσας Θεσσαλίας την Τρίτη μέρα του Πάσχα τελείται στο εξωκλήσι-νεκροταφείο της κοινότητας ο Πασχαλιάτικος χορός Πρόκειται για έθιμο που εμπίπτει στη διαδικασία της τελετουργίας εφόσον αφορά σε συμβολική δραστηριότητα η οποία αναπτύσσεται στο χώρο του "ιερού" και στην οποία διαπλέκονται κυρίως και δευτερεύοντα σύμβολα. Ο χορός, ως πυρήνας της τελετουργίας αποτελεί μέρος της τελετουργίας και χρησιμοποιείται για να ενδυναμώσει τη δράση και να συνδέσει τα σύμβολα στο χώρο, το χρόνο και τα επιμέρους επεισόδια της τελετουργίας. Σκοπός της εργασίας είναι η καταγραφή του συγκεκριμένου εθίμου και παράλληλα η ερμηνεία του υπό τους όρους της τελετουργίας και του συμβολισμού. Ειδικότερα, με βάση το μεθοδολογικό μοντέλο του Turner (1974, 1975, 1984, 1987) και με ιδιαίτερη αναφορά στις έννοιες τελετουργία, επικοινωνία, συμβολική πράξη, σύμβολο και αναπαράσταση η εργασία αυτή στοχεύει αφενός στην ανάδειξη του συγκεκριμένου εθίμου ως πολυ-σημειωτικού μοντέλου της τοπικής πολιτισμικής έκφρασης και αφετέρου, στην ανάδειξη του χορού καθώς και των άλλων εκφραστικών μέσων ως συμβολικών πράξεων άμεσα συνυφασμένων με αυτή καθαυτή την έννοια της τελετουργίας. Εν κατακλείδι, το έθιμο που τελείται στο εξωκλήσι-νεκροταφείο την Τρίτη μέρα του Πάσχα στη Λαζαρίνα Καρδίτσας είναι συμβολική πράξη-παράσταση καθώς εξωτερικεύει ή κάνει φανερή την κοινωνική δομή και το σύστημα των κοινά αποδεκτών σχέσεων ανάμεσα στο άτομο και την ομάδα. Πρόκειται για διαπροσωπική επικοινωνιακή διαδικασία, η οποία πραγματοποιείται μέσω της αναπαράστασης συμβολικών δραστηριοτήτων (π.χ. χορό, τραγούδι κ.α.) καθώς και της επίδειξης συμβόλων αναγνωρίσιμων τόσο από τους τελεστές όσο και από το ακροατήριο, τα οποία λειτουργούν ως μεσολαβητές και διευκολύνουν την τελετουργική διαδικασία.

Λέξεις κλειδιά: τελετουργία, συμβολισμός, αναπαράσταση, παραδοσιακός χορός

4966

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΟΡΟΣ. Ο ΣΥΡΤΟΣ ΧΟΡΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΗΓΥΡΙΟΥ ΣΤΗ ΣΕΡΙΦΟ

**Καμινιώτη Ε., Τυροβολά Β., Κουτσούμπα Μ.
Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α.
vasilikityrovola@yahoo.gr**

SOCIAL TRANSFORMATION AND DANCE. THE 'SYRTOS' DANCE DURING THE FAIR IN THE ISLAND OF SERIFOS.

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.
* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

E. Kamnioti, V. Tyrovolas, M. Koutsouba
Kapodestrian University of Athens, D.P.E.S.S.

Η Σέριφος, μολονότι είναι πολύ μικρό νησί, διαθέτει πάνω από 116 εκκλησίες, οι οποίες λειτουργούνται σχεδόν όλες στη μνήμη των αγίων που είναι αφιερωμένες με αποτέλεσμα την τέλεση πολλών πανηγυριών. Ο Συρτός χορός αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του πανηγυριού στη Σέριφο με πρωτεύουσα σημασία, εφόσον είναι ο χορός που ανοίγει τη γλεντιστική διαδικασία. Ο σκοπός αυτής της εργασίας είναι η διερεύνηση του μετασχηματισμού της χορευτικής μορφής του Συρτού χορού στο νησί της Σερύφου. Ειδικότερα, με σημείο αναφοράς τη χρονική περίοδο 1930-2006 και μέσω της ιστορικής-συγκριτικής μεθόδου επιχειρείται η παρουσίαση και ανάλυση της χορευτικής φόρμας του Συρτού χορού κατά τη διαδικασία του πανηγυριού καθώς και η ανάδειξη των λόγων που επέδρασαν εξελικτικά στο μετασχηματισμό της χορευτικής φόρμας την προαναφερόμενη χρονική περίοδο. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με βάση την εθνογραφική μέθοδο και προέρχεται από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές. Οι πρωτογενείς πηγές αφορούν στα δεδομένα που προέρχονται από επιτόπια έρευνα. Οι δευτερογενείς πηγές αναφέρονται στην ανασκόπηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας που πραγματοποιήθηκε με βάση τις αρχές της αρχαικής εθνογραφικής έρευνας. Για την ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η σημειογραφική καταγραφή του χορού με βάση το σύστημα Laban. Για την ανάλυση της δομής και μορφής του χορού χρησιμοποιήθηκε η δομικο-μορφολογική και τυπολογική μέθοδος, ενώ για την ερμηνεία των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η ιστορική-συγκριτική μέθοδος κατά την οποία προσδιορίζονται οι αλληλεπιδράσεις και οι μετασχηματισμοί στη χορευτική μορφή, αντιμετωπιζόμενα ως προϊόντα μακράς εξελικτικής διαδικασίας που υπόκεινται σε ιδιαίτερα, κατά περίπτωση, κοινωνικο-ιστορικά δεδομένα. Η ανάλυση έδειξε ότι ο Συρτός χορός της Σερύφου δεν εμφανίζει σημαντικές δομικο-μορφολογικές διαφορές στην πάροδο του χρόνου όπως αυτός εξακολουθεί να χορεύεται από τους ντόπιους κατοίκους του νησιού. Οι σημαντικές διαφορές στη μορφή εμφανίζονται σε σχέση με τη συμμετοχή αφενός των ξένων ή επισκεπτών και αφετέρου, με τη συμμετοχή των Σερυφιωτών, οι οποίοι έχουν απομακρυνθεί από το νησί και το επισκέπτονται περιστασιακά στα προαναφερόμενα πανηγύρια. Συμπερασματικά, ο Συρτός χορός για τους Σερυφιώτες ήταν και είναι αναπόσπαστο στοιχείο της διαδικασίας του πανηγυριού. Ωστόσο, η εξέλιξη της τεχνολογίας, των οικονομικών συνθηκών καθώς και του σύγχρονου τρόπου διασκέδασης και ζωής έχει ως αποτέλεσμα τη διαφοροποίηση της δομής και μορφής του χορού κυρίως μεταξύ των ντόπιων και των επισκεπτών.

Λέξεις κλειδιά: συρτός χορός, κοινωνικός μετασχηματισμός, δομικο-μορφολογική μέθοδος

5021

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΩΣ ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΧΟΡΟΥ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
Λικεσάς Γ.

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, ΤΕΦΑΑ
likes@otenet.gr

CREATIVITY AND TRADITIONAL GAMES AS METHOD OF TEACHING OF TRADITIONAL DANCE IN PRIMARY SCHOOL EDUCATION

G. Likesas

Aristotle's University of Thessaloniki, D.P.E.S.S.

Σκοπός αυτής της εργασίας είναι να προσδιορίσει το πεδίο πρακτικής εφαρμογής των δημιουργικών μεθόδων διδασκαλίας με την χρησιμοποίηση παραδοσιακών παιχνιδιών στην διδασκαλία του ελληνικού παραδοσιακού χορού στην σχολική πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Με το παιχνίδι επιτυγχάνεται η επικοινωνία, και μέσω αυτής, η έκφραση του εσωτερικού κόσμου του παιδιού. Εξασφαλίζει επίσης σωματική δραστηριότητα η οποία περιλαμβάνει χαρά, κίνηση, σκέψη και δράση χωρίς να επιβαρύνει ή να δημιουργεί προβλήματα. Είναι μια ολιστική διαδικασία, που αξιοποιεί το μυαλό, το σώμα και την ψυχή. Ακόμη και οι κανόνες οι οποίοι απαιτούνται για την διάρθρωση και διαμόρφωση του παιχνιδιού, είναι δομημένοι με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην αλλοιώνουν τον παιδαγωγικό αλλά και τον ψυχαγωγικό του χαρακτήρα. Οι μαθητές μέσα από τη δυναμική της κίνησής που αναπτύσσεται κατά την διάρκεια του παιχνιδιού ανακαλύπτουν το σώμα τους, την ποιότητα της κίνησής τους μέσα στο χώρο και το χρόνο. Η παιδαγωγική σημασία της βιωματικής και δημιουργικής αυτής διαδικασίας προσφέρει τη δυνατότητα να αναπτυχθεί ένα εκπαιδευτικό μοντέλο διδασκαλίας που να οδηγεί το μαθητή μέσα από την παρατήρηση, την εξερεύνηση και τον πειρατισμό στην δημιουργική εκφραστική ενασχόληση, σε μία ενεργητική προσέγγιση στην διαδικασία της διδασκαλίας-μάθησης του ελληνικού παραδοσιακού χορού. Ο μαθητής μέσα από στυλ διδασκαλίας όπως αυτά της καθοδηγούμενης ανακάλυψης ή εφευρετικότητας σε συνδυασμό με το στυλ της αποκλίνουσας παραγωγικότητας, παρακινείται να αξιοποιήσει την φαντασία του, καθώς και να δείξει την πρωτοτυπία της σκέψης του, λύνοντας διάφορα προβλήματα κίνησης, με αποτέλεσμα να αναπτυχθεί ένα ευχάριστο και ενδιαφέρον μάθημα που οδηγεί στην αποτελεσματικότερη διδασκαλία του ελληνικού παραδοσιακού χορού. Η πιλοτική έρευνα διήρκεσε τρεις (3) μήνες και διεξήχθη σε ένα 12 θέσιο Δημοτικό σχολείο του νομού Θεσσαλονίκης. Το ερευνητικό δείγμα αποτέλεσαν 73 μαθητές της Γ' και Δ' τάξεις του δημοτικού σχολείου. Χρησιμοποιήθηκε το στυλ της καθοδηγούμενης ανακάλυψης ή εφευρετικότητας, με το

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

στιλ της αποκλίνουσας παραγωγικότητας, σε συνδυασμό με τέσσερα παραδοσιακά παιχνίδια. Η συλλογή πληροφοριών έγινε με τη μέθοδο του ερωτηματολογίου και της παρατήρησης. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης έδειξαν ότι, με την εφαρμογή των παραπάνω δημιουργικών μεθόδων διδασκαλίας οι μαθητές ανταποκρίθηκαν θετικότερα στο μάθημα, θεωρώντας το ως μια μορφή διασκέδασης, ψυχαγωγίας και παιχνιδιού. Η εκπλήρωση επίσης ενός σημαντικού στόχου του αναλυτικού προγράμματος, ήταν η αύξηση της ενεργούς συμμετοχής των μαθητών στο μάθημα του ελληνικού παραδοσιακού χορού αλλά και στην καλλιέργεια του αυτοσχεδιασμού και των στοιχείων της μουσικής και της κίνησης.

Λέξεις κλειδιά: δημιουργικότητα, παραδοσιακά παιχνίδια, ελληνικός παραδοσιακός χορός

5673

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΚΑΙ Η ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Βουσινά Μ., Γουλιμάρης Δ., Μπονάτος Ε., Γεντή Μ.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

Γενικό Νομαρχιακό Νοσοκομείο Φλώρινας

dgoulima@phyed.duth.gr

THE GREEK TRADITIONAL DANCE & THE DISTANCE LEARNING MULTIFORMED EDUCATION

M. Voutsina, D. Goulimaris, E. Bonatos, M. Genti

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.

General Hospital of Florina

Η διδασκαλία των ελληνικών παραδοσιακών χορών που αποσκοπεί κυρίως στη διάσωση και διατήρηση της μουσικοχορευτικής παράδοσης, υλοποιείται ως επιμέρους αντικείμενο διδασκαλίας της ύλης της Φυσικής Αγωγής σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και ως επιμέρους ή κύριο μορφωτικό αγαθό φορέων ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου. Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται για τη διδασκαλία των χορών συνοψίζεται κυρίως σε έντυπο υλικό και βίντεο. Παρότι η εξ αποστάσεως πολυμορφική εκπαίδευση σχετίζεται άμεσα με τη χρήση των νέων τεχνολογιών, η εφαρμογή της στην Ελλάδα και το εξωτερικό καταδεικνύει ότι το έντυπο υλικό εξακολουθεί να αποτελεί την κυριότερη μορφή εκπαιδευτικού υλικού. Σκοπός αυτής της εργασίας ήταν η διερεύνηση των διδακτικών και μαθησιακών δυνατοτήτων που προσφέρει η από απόσταση πολυμορφική εκπαίδευση, στην εκμάθηση του ελληνικού παραδοσιακού χορού. Οι διαδικτυακές εφαρμογές φαίνεται αναφορικά με τον τομέα της πολιτισμικής εκπαίδευσης, να εστιάζουν κυρίως σε θέματα που αφορούν την ανάπτυξη γνωστικών δεξιοτήτων, όπως για παράδειγμα την ιστορία και τη λογοτεχνία και λιγότερο τις τέχνες, εντούτοις η παρούσα έρευνα εστιάζει την προσοχή της σε βασικά προβλήματα, στα οποία επιχειρείται να δοθούν απαντήσεις που αφορούν κυρίως τα είδη της έρευνας που έχουν αναπτυχθεί, τα θεωρητικά μοντέλα ή σχήματα, διδακτικές μεθόδους που έχουν εφαρμογή και τις τάσεις που διαμορφώνονται για το μέλλον αναφορικά με την τέχνη του χορού. Από την ανασκόπηση προέκυψε, ότι το υβριδικό μοντέλο εξ αποστάσεως και πρόσωπο με πρόσωπο εκπαίδευσης, χρησιμοποιείται ευρέως στις περιπτώσεις εκμάθησης κινητικών δεξιοτήτων. Για την εφαρμογή ενός αμιγούς μοντέλου εξ αποστάσεως πολυμορφικής εκπαίδευσης στην εκμάθηση κινητικών δεξιοτήτων συμπεριλαμβανομένου του χορού, έχει προταθεί η σημειογραφία κίνησης και χορού σε συνδυασμό με την πολυμορφικότητα του διδακτικού υλικού μέσα από CD μουσικής και βίντεο ακόμα και προσομοιώσεις της κίνησης - χορού στον Η/Υ. Επιπλέον, η μέθοδος animation πρότυπων κινητικών δεξιοτήτων με παράλληλη λεκτική παρέμβαση και η χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών συγκαταλέγεται μεταξύ των αποτελεσματικότερων μεθόδων ως προς την αντίληψη της κίνησης από τον εκπαιδευόμενο. Ο Η/Υ και οι νέες τεχνολογίες, φάνηκε ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην διδασκαλία κινητικών δεξιοτήτων, ως γνωστικό και διερευνητικό εργαλείο (αλληλεπιδραστικά πολυμέσα, προσομοιώσεις, εκπαιδευτικά παιχνίδια), ως εποπτικό μέσο, ως εργαλείο επικοινωνίας (επικοινωνία με διάφορους φορείς, μεταξύ μαθητών, ψηφιακές βιβλιοθήκες), ως εργαλείο αναζήτησης πληροφοριών (on line βάσεις δεδομένων) Οι νέες τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας μπροστά στους εξελίξιμους ορίζοντες του μέλλοντος, ήδη αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του σύγχρονου πολιτισμού κι δημιουργούν νέες απαιτήσεις και προκλήσεις στην εκπαίδευση, διευρύνοντας τα πεδία της μάθησης, πληροφόρησης, επικοινωνίας και εργασίας.

Λέξεις κλειδιά: χορός, διδασκαλία με πολυμέσα, εξ αποστάσεως εκπαίδευση

6209

ΜΕΛΕΤΗ ΡΥΘΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΝΗΠΙΑΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΠΟΥ ΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΚΙΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΝΟΔΕΥΟΜΕΝΕΣ Η ΟΧΙ ΑΠΟ ΜΟΥΣΙΚΗ

Αγδινιώτης Η., Μπελέτη Ζ., Μπαζιανας Δ.

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Νηπιαγωγών

iliasagdis@yahoo.gr

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

STUDY OF RHYTHMIC ABILITY OF PRE-SCHOOL CHILDREN WHO ARE INVOLVED IN MOTOR ABILITIES ACCOMPANIED OR NOT BY MUSIC

I. Agdiniotis, Z. Beleti, D. Bazianas
Aristotle's University of Thessaloniki, D.P.E.S.S.,
University of Thessaly

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να μελετηθεί η ρυθμική ικανότητα παιδιών νηπιακής ηλικίας που ασχολούνται με κινητικές δραστηριότητες συνοδευόμενες ή όχι από μουσική. Το δείγμα της μελέτης αποτέλεσαν 120 παιδιά (60 αγόρια και 60 κορίτσια) νηπιακής ηλικίας $5\pm 0,5$ ετών των παιδικών σταθμών του Νομού Μαγνησίας. Το τεστ που χρησιμοποιήθηκε για την αξιολόγηση της ρυθμικής ικανότητας των παιδιών ήταν το High/Scope Rhythmic Competence Analysis Test (Weikart, 1989). Για τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων εφαρμόστηκε ανάλυση διακύμανσης με δύο ανεξάρτητους παράγοντες (2-way ANOVA) όπου ο ένας παράγοντας ήταν το φύλο και ο άλλος οι ομάδες των νηπίων (παιδιά που συμμετέχουν σε κινητικές δραστηριότητες με μουσική, παιδιά που συμμετέχουν σε κινητικές δραστηριότητες, χωρίς μουσική). Από τα αποτελέσματα προκύπτει στατιστικά σημαντική κύρια επίδραση του παράγοντα φύλο, στην επίδοση των παιδιών κατά την δοκιμασία της ρυθμικής τους ικανότητας, στους 120 χτύπους και 130 χτύπους ($p < .05$), με τα κορίτσια να έχουν υψηλότερες τιμές από τα αγόρια, στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των δυο ομάδων, με την ομάδα των παιδιών που ασχολούνται με κινητικές δραστηριότητες συνοδευόμενες με μουσική να έχει καλύτερες επιδόσεις στις .05). Διαπιστώθηκε επίσης στατιστικά <δοκιμασίες έναντι της άλλης ομάδας (p σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ φύλου και αθλητικών δραστηριοτήτων στην ρυθμική ικανότητα των παιδιών ($F 2.174 = 4.514$ si .05). Η συνοδεία μουσικής σε $g = .012$ κινητικές δραστηριότητες συμβάλλει στην ανάπτυξη της ρυθμικής ικανότητας.

Λέξεις κλειδιά: ρυθμική ικανότητα, κινητικές δραστηριότητες, προσχολική ηλικία

6218

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΚΙΝΗΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΣΤΗ ΡΥΘΜΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΠΑΙΔΙΩΝ ΝΗΠΙΑΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Μπελέτη Ζ., Μπαζιάνας Δ., Ζώρζου Α., Αγδινιώτης Η.
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Τμήμα Νηπιαγωγών
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.,
Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α.
iliasagdis@yahoo.gr

THE EFFECT OF KINETIC ACTIVITIES IN THE RHYTHM ABILITY OF PRE-SCHOOL CHILDREN

Z. Beleti, D. Bazianas, A. Zorzou, I. Agdiniotis
University of Thessaly,
Aristotle's University of Thessaloniki, D.P.E.S.S.,
Kapodestrian University of Athens, D.P.E.S.S.

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να μελετηθεί η ρυθμική ικανότητα παιδιών νηπιακής ηλικίας που ασχολούνται με κινητικές δραστηριότητες συνοδευόμενες από μουσική και παιδιών που δεν ασκούνται καθόλου. Το δείγμα της μελέτης αποτέλεσαν 120 παιδιά (60 αγόρια και 60 κορίτσια) νηπιακής ηλικίας $5\pm 0,5$ ετών των παιδικών σταθμών του Νομού Μαγνησίας. Το τεστ που χρησιμοποιήθηκε για την αξιολόγηση της ρυθμικής ικανότητας των παιδιών ήταν το High/Scope Rhythmic Competence Analysis Test (Weikart, 1989). Για τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων εφαρμόστηκε ανάλυση διακύμανσης με δύο ανεξάρτητους παράγοντες (2-way ANOVA) όπου ο ένας παράγοντας ήταν το φύλο και ο άλλος οι ομάδες των νηπίων (παιδιά που συμμετέχουν σε κινητικές δραστηριότητες με μουσική και παιδιά που δεν ασχολούνται με καμία κινητική δραστηριότητα). Υπήρξε, από την επεξεργασία των αποτελεσμάτων, στατιστικά σημαντική κύρια επίδραση του παράγοντα φύλο, στην επίδοση των παιδιών κατά την δοκιμασία της ρυθμικής τους ικανότητας, στους 120 χτύπους και 130 .05), με τα κορίτσια να έχουν καλύτερες επιδόσεις από τα αγόρια.<χτύπους (p Διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των δυο ομάδων, με την ομάδα των παιδιών που ασχολούνται με κινητικές δραστηριότητες συνοδευόμενες με μουσική να έχει καλύτερες επιδόσεις στις δοκιμασίες έναντι των παιδιών που δεν .05). Από τα αποτελέσματα προκύπτει επίσης, στατιστικά <γυμνάζονται καθόλου (p σημαντική αλληλεπίδραση μεταξύ φύλου και αθλητικών δραστηριοτήτων στην ρυθμική .05). Η ρυθμική ικανότητα των <ικανότητα των παιδιών ($F 2.174 = 4.514$ sig = .012 παιδιών επηρεάστηκε από την εξωσχολική τους δραστηριότητα και αυτό αναδεικνύει την σημαντικότητα της ανάπτυξης της ρυθμικής ικανότητας από μικρή ηλικία.

Λέξεις κλειδιά: ρυθμική ικανότητα, κινητικές δραστηριότητες, προσχολική ηλικία

6450

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.
* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΕ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΧΟΡΟΥ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΓΑΛΛΩΝ «ΧΟΡΕΥΤΩΝ».

Γουλιμάρης Δ., Φιλίππου Φ., Κηπουρού Π., Σερμπέζης Β.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

dgoulima@phyed.duth.gr

PARTICIPATION MOTIVES IN TRADITIONAL DANCE CLASSES. THE CASE OF FRENCH "DANCERS".

D. Goulimaris, F. Filippou, P. Kypourou, V. Serbezis

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.

Η παρακίνηση αποτελεί ένα από τα κύρια ενδιαφέροντα των ερευνητών της φυσικής αγωγής. Ως παρακίνηση ορίζεται η θέληση του ανθρώπου να πετύχει ένα στόχο που έχει βάλει ή να ικανοποιήσει μια ανάγκη του. Η παρακίνηση αποτελεί την δύναμη που καθορίζει τις συμπεριφορές των ατόμων. Οι παράγοντες που παρακινούν τα άτομα να ενεργήσουν κατατάσσονται σε δύο κατηγορίες: η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει τους εσωτερικούς και η δεύτερη τους εξωτερικούς παράγοντες. Σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση των κινήτρων που ωθούν τους Γάλλους και τις Γαλλίδες να συμμετάσχουν σε σεμινάρια διδασκαλίας ελληνικού παραδοσιακού χορού τα οποία διοργανώνονται στη Γαλλία. Στην έρευνα πήραν μέρος 215 Γάλλοι (24 Γάλλοι και 191 Γαλλίδες) οι οποίοι συμμετείχαν σε μαθήματα εκμάθησης ελληνικού παραδοσιακού χορού, που διοργανώθηκαν σε πόλεις της Γαλλίας, όπως Παρίσι, Μπορντό, Λυών και Χάβρη. Για τη συλλογή των δεδομένων της έρευνας χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο Participation Motivation Questionnaire (PMQ) των Gill, Gross, & Huddleston (1983) το οποίο αξιολογεί την παρακίνηση για συμμετοχή σε φυσικές δραστηριότητες, τροποποιημένο για τις ανάγκες της έρευνας. Για να διαπιστωθούν οι παράγοντες παρακίνησης χρησιμοποιήθηκε η Factor ανάλυση από την οποία προέκυψαν οι ακόλουθοι επτά παράγοντες κινήτρων: «απόρριψη της πλήξης», «ομάδα», «άσκηση-υγεία», «πολιτισμός», «πρόκληση», «βελτίωση δεξιοτήτων» και τέλος «νέες εμπειρίες». Όλοι οι παράγοντες παρουσίασαν αποδεκτούς δείκτες εσωτερικής συνοχής ($\alpha > .60$). Συμπεραίνεται ότι, οι παράγοντες «απόρριψη της πλήξης», «πολιτισμός», «πρόκληση», «ομάδα» και «νέες εμπειρίες» λειτουργούν ως εσωτερική παρακίνηση και οι παράγοντες «άσκηση-υγεία» και «βελτίωση δεξιοτήτων» ως εξωτερική.

Λέξεις κλειδιά: ελληνικός παραδοσιακός χορός, παρακίνηση, διδασκαλία

6459

ΤΟ ΦΥΛΟ ΩΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΧΟΡΩΝ

Γουλιμάρης Δ., Φιλίππου Φ., Σαββίδου Κ., Σερμπέζης Β.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

dgoulima@phyed.duth.gr

SEX AS A DEFINITIONAL MOTIVATION FACTOR OF GREEK TRADITIONAL DANCES INSTRUCTORS

D. Goulimaris, F. Filippou, K. Savidou, V. Serbezis

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.

Η παρακίνηση αφορά όχι μόνο τους εκπαιδευτικούς αλλά γενικότερα όλους τους κλάδους των εργαζομένων. Υποστηρίζει την επιτυχία του έργου τους, αποκτούν επαγγελματική αναγνώριση και μπορούν να έχουν συμμετοχή στην λήψη αποφάσεων. Η παρουσία του εκπαιδευτή ελληνικών παραδοσιακών χορών είναι καθοριστική για την επιτυχημένη διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η παρακίνηση του αποτελεί σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα για την αποτελεσματικότητα του μαθήματος. Θα πρέπει να βάλει στόχους και να καταβάλλει προσπάθεια για την επίτευξή τους. Έτσι αποδεικνύει στον εαυτό του και στην συνέχεια στους υπολοίπους ότι η εργασία του τον ευχαριστεί, έχει επιθυμία και ενθουσιασμό. Η πλειοψηφία από τις θεωρίες κινήτρων εξετάζουν τις ανθρώπινες ανάγκες και τους τρόπους ικανοποίησής τους. Η «επίτευξη», η «ευθύνη», η «αναγνώριση», η «ανέλιξη», το «εργασιακό ενδιαφέρον» και η «προσωπική ανάπτυξη» αποτελούν τους βασικούς παράγοντες παρακίνησης σύμφωνα με την θεωρία του Herzberg. Σκοπός της εργασίας είναι να διαπιστωθεί κατά πόσο το φύλο αποτελεί παράγοντα που επηρεάζει την παρακίνηση των εκπαιδευτικών ελληνικών παραδοσιακών χορών. Στην έρευνα συμμετείχαν εξήντα εννέα δάσκαλοι χορού, οι οποίοι διδάσκουν σε πολιτιστικά σωματεία ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς και έχουν διδακτική εμπειρία περισσότερο από δέκα χρόνια. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με την χρήση του ερωτηματολογίου παρακίνησης των Everard και Morris (1999). Τόσο η παραγοντική δομή του ερωτηματολογίου όσο και η εσωτερική συνοχή των παραγόντων παρακίνησης για τον ελληνικό πληθυσμό ήταν αποδεκτοί ($\alpha > .60$) (Γουλιμάρης, Φιλίππου, Σαββίδου & Σερμπέζης, 2008). Για να διερευνηθούν οι διαφορές μεταξύ των δύο φύλων ως προς τους παράγοντες παρακίνησης πραγματοποιήθηκε ανάλυση T-test για κάθε έναν παράγοντα. Από τα αποτελέσματα προκύπτουν διαφορές μεταξύ εκπαιδευτικών και εκπαιδευτριών ελληνικών παραδοσιακών χορών ως προς τους παράγοντες «επίτευξη», «αναγνώριση», «δουλειά καθ' αυτήν». Διαπιστώθηκε ότι οι εκπαιδευτές ελληνικών παραδοσιακών χορών αξιολογούν πιο σημαντικά και τους τρεις παράγοντες παρακίνησης, στους οποίους βρέθηκαν διαφορές σε σχέση με τις εκπαιδευτριες ελληνικών παραδοσιακών χορών

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

Λέξεις κλειδιά: εκπαιδευτής, παραδοσιακός χορός, παρακίνηση

6475

ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΝΗΛΙΚΩΝ «ΜΑΘΗΤΩΝ» ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΧΟΡΟΥ

Φιλίππου Φ., Γουλιμάρης Δ., Μπαξεβάνος, Σ., Σερμπέζης Β.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

dgoulima@phyed.duth.gr

CHARACTERISTICS OF GREEK TRADITIONAL DANCE ADULT "STUDENTS".

F. Filippou, D. Goulimaris, S. Baxevanos, V. Serbezis

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.

Aristotle's University of Thessaloniki, D.P.E.S.S.

Αλλαγές στη χορευτική πρακτική των Ελλήνων παρατηρούνται κυρίως από τη δεκαετία του '60 και μετά. Η διδασκαλία του χορού στους πολιτιστικούς και χορευτικούς συλλόγους συνέβαλλε σημαντικά στη διάσωση και διάδοσή του αφού εδώ βρήκε πρόσφορο έδαφος. Αποτέλεσμα της πολυδιάστατης χρήσης του χορού από τους χορευτικούς συλλόγους είναι η οργάνωση τμημάτων διδασκαλίας παραδοσιακού χορού απευθυνόμενα σε ενήλικες. Η εύρυθμη λειτουργία των χορευτικών συλλόγων στηρίζεται σε μαθητές καθώς και σε άτομα τα οποία δεν έχουν σχολικές υποχρεώσεις. Τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μια αύξηση του αριθμού ατόμων ηλικίας 30 ετών και άνω που επιθυμούν να διδαχθούν ελληνικό παραδοσιακό χορό. Σκοπός της εργασίας ήταν η διερεύνηση των χαρακτηριστικών τους καθώς και της σχέσης τους με τους πολιτιστικούς συλλόγους. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη χρήση ερωτηματολογίου το οποίο διερευνά τα δημογραφικά στοιχεία των συμμετεχόντων και συλλέγει πληροφορίες σχετικές με τη δραστηριοποίησή τους στο σύλλογο. Στην έρευνα συμμετείχαν 454 ενήλικες άνδρες και γυναίκες άνω των 30 ετών. Αποτελούσαν μέλη τμημάτων εκμάθησης ελληνικών παραδοσιακών χορών δημοτικών πολιτιστικών οργανισμών, χορευτικών συλλόγων και Κ.Α.Π.Η. των νομών Ημαθίας, Θεσσαλονίκης, Κοζάνης, Ροδόπης και Χαλκιδικής. Από την επεξεργασία των δεδομένων προκύπτει ότι η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων είναι γυναίκες ηλικίας 30 με 45 ετών, κυρίως λυκειακής και πανεπιστημιακής εκπαίδευσης και έχουν μακροχρόνια παρουσία στο χώρο αφού παρακολουθούν μαθήματα για περισσότερα από τέσσερα χρόνια. Περισσότερο από τους μισούς συμμετέχουν σε χορευτικές παραστάσεις και στην πλειονότητα τους πληρώνουν συνδρομή για τα μαθήματα που παρακολουθούν απόδειξη της ενεργούς συμμετοχής τους στα τεκτονόμενα των φορέων. Τέλος, διαφαίνεται μια τάση επιστροφής στους συλλόγους χορευτών προηγούμενων ετών.

Λέξεις κλειδιά: ελληνικός παραδοσιακός χορός, χορευτικοί σύλλογοι, ενήλικοι

6478

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΩΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΠΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΟΡΟ.

Φιλίππου Φ., Γουλιμάρης Δ., Μιχάλτση, Μ., Σερμπέζης Β.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α. ,

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

dgoulima@phyed.duth.gr

GREEK TRADITIONAL DANCE AS A COMPONENT OF CULTURAL TOURISM. CHARACTERISTICS OF FOREIGNERS THAT PARTICIPATE IN DANCE CLASSES.

F. Filippou, D. Goulimaris, M. Michaltsi, V. Serbezis

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.

Aristotle's University of Thessaloniki, D.P.E.S.S.

Η έννοια του πολιτιστικού τουρισμού αναφέρεται στο ταξίδι που κάνει κάποιος έξω από τα όρια της μόνιμης κατοικίας του παρακινούμενος, στο σύνολο ή εν μέρει, από το ενδιαφέρον του για ιστορικά, καλλιτεχνικά και επιστημονικά δημιουργήματα ή τον τρόπο ζωής μιας κοινότητας ή μιας ομάδας ανθρώπων. Ως πολιτιστικοί τόποι, μπορούν να οριστούν οι διάφορες γκαλερί τέχνης, τα μουσεία, τα ζωικά και θαλάσσια πάρκα, οι βιβλιοθήκες, οι συναυλίες, το θέατρο, οι χορευτικές παραστάσεις και τέλος ο κινηματογράφος. Ο χορός, αναμφισβήτητα, αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο του πολιτισμού μιας ομάδας ανθρώπων ή ενός ολόκληρου έθνους. Ως τέτοιο από πολύ νωρίς προσέκλυσε το ενδιαφέρον των ταξιδιωτικών πρακτόρων. Από προηγούμενες έρευνες έχει διαπιστωθεί ότι ο ελληνικός παραδοσιακός χορός χρησιμοποιείται ως κίνητρο για πολιτισμικό τουρισμό (Φιλίππου, Μιχάλτση, Γουλιμάρης & Σερμπέζης, 2008). Σκοπός της εργασίας είναι να εξετάσει τα χαρακτηριστικά αλλοδαπών που αντιμετωπίζουν τον ελληνικό παραδοσιακό χορό ως κίνητρο για πολιτιστικό τουρισμό. Στην έρευνα πήραν μέρος 451 αλλοδαποί οι οποίοι συμμετείχαν σε μαθήματα διδασκαλίας ελληνικού παραδοσιακού χορού οργανωμένα στην Ελλάδα. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη συμπλήρωση γραπτού ερωτηματολογίου. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι χώρες προέλευσής τους είναι η Γερμανία, η Γαλλία, η

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

Ελβετία, οι Η.Π.Α., ο Καναδάς, η Αυστραλία και η Ιαπωνία. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων αποτελείται από παντρεμένους με παιδιά, κυρίως ιδιωτικούς υπαλλήλους και εκπαιδευτικούς. Συνήθως η διάρκεια των μαθημάτων είναι 6-10 ημέρες. Τέλος, αν και ο ελληνικός χορός αποτελεί το αρχικό κίνητρο για πολιτιστικό τουρισμό εντούτοις δεν τους είναι αδιάφορος ο ψυχαγωγικός τουρισμός. Ένα μεγάλο ποσοστό αυτών παραμένει και μετά το τέλος των μαθημάτων για να επισκεφθεί διάφορες ελληνικές περιοχές.

Λέξεις κλειδιά: πολιτισμικός τουρισμός, παραδοσιακός χορός, διδασκαλία

6524

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΣΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΧΟΡΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ.

Μπαξεβάνος Σ., Φιλίππου Φ., Γουλιμάρης Δ., Σερμπέζης Β.

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, ΤΕΦΑΑ

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, ΤΕΦΑΑ

ffilippo@phyed.duth.gr

TASK AND EGO ORIENTATION IN DANCING ACTIVITIES

S. Baxevanos, F. Filippou, D. Goulimaris, V. Serbezis

Aristotle's University of Thessaloniki, DPESS

Democritus University of Thrace, DPESS

Διάφορες θεωρητικές και εμπειρικές μελέτες έχουν δείξει ότι για να κατανοήσουμε και να ερμηνεύσουμε καλύτερα την παρακίνηση για επίτευξη είναι απαραίτητο να προσδιορίσουμε και τον στόχο συμπεριφοράς. Και αυτό γιατί, σύμφωνα με τους ερευνητές, ο άνθρωπος, από την ηλικία των 10 ετών και μετά, έχει αναπτύξει δύο τρόπους βάσει των οποίων κρίνει την ικανότητά του. Ο πρώτος τρόπος αναφέρεται σε ανθρώπους, που χαρακτηρίζονται από έντονο προσανατολισμό στο εγώ, ενδιαφέρονται, κυρίως, για το που βρίσκονται συγκρινόμενοι με τους άλλους. Έχουν, δηλαδή, την προσοχή τους στραμμένη αποκλειστικά στον εαυτό τους. Οι άνθρωποι αυτοί έχουν την ανάγκη και ενδιαφέρονται να αποδείξουν ότι είναι καλύτεροι από τους άλλους. Αντίθετα, οι άνθρωποι, που χαρακτηρίζονται από έντονο προσανατολισμό στη δουλειά, καταβάλουν προσωπική δουλειά και μόχθο. Αυτοί ενδιαφέρονται περισσότερο για την προσωπική τους βελτίωση ή για τη σωστή εκτέλεση κάποιας δραστηριότητας και δεν τους απασχολεί καθόλου η σύγκριση με τους άλλους και αποτελούν το δεύτερο τρόπο αντίληψης της ικανότητας. Μάλιστα, το τι είναι επιτυχία ορίζεται με υποκειμενικά κριτήρια. Η παραπάνω θεωρία βρίσκει εφαρμογή σε σχολικούς και αθλητικούς χώρους. Σκοπός της εργασίας είναι να δοθεί απάντηση στο ερώτημα: «οι αίθουσες των χορευτικών συλλόγων όπου διδάσκεται σήμερα ο ελληνικός παραδοσιακός χορός αποτελούν χώρους συγκέντρωσης ανθρώπων που κυριαρχούνται από προσανατολισμό στο εγώ ή στη δουλειά»; Για την αξιολόγηση των προσωπικών προσανατολισμών των συμμετεχόντων χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο των «Στόχων επίτευξης» ή «Προσωπικών προσανατολισμών» (TEOSQ: Task & Ego Orientation in Sport Questionnaire) της Douda (1989) όπως αυτό τροποποιήθηκε και εφαρμόστηκε στην ελληνική γλώσσα από τους Παραϊοαννου και McDonald (1993), Παραϊοαννου και Theodorakis (1996), Διγγελίδη και Παπαϊωάννου (2002). Το ερωτηματολόγιο αυτό αποτελείται από 13 ερωτήσεις οι οποίες κατανέμονται σε δύο παράγοντες. Ο πρώτος παράγοντας ονομάζεται «προσανατολισμός στη δουλειά ή στο έργο» και ο δεύτερος «προσανατολισμός στο εγώ». Στην έρευνα πήραν μέρος 454 ενήλικες άνω των 30 ετών μέλη χορευτικών συλλόγων. Από την παραγοντική ανάλυση των δεδομένων προκύπτει ότι η θεωρία των «στόχων επίτευξης» βρίσκει εφαρμογή και στους χώρους διδασκαλίας του ελληνικού παραδοσιακού χορού. Η συμμετοχή του δείγματος χαρακτηρίζεται, μάλιστα, περισσότερο με τον προσανατολισμό στη δουλειά (Μ.Ο. 3,84 και Τ. Α. 0,76) παρά με τον προσανατολισμό στο εγώ (Μ.Ο. 1,93 και Τ. Α. 0,97). Αυτό σημαίνει ότι οι συμμετέχοντες είναι εσωτερικά παρακινούμενοι για συμμετοχή και ως εκ τούτου είναι διατιθέμενοι να καταβάλουν μεγαλύτερη προσπάθεια, προσανατολίζονται περισσότερο στη μάθηση, αναζητούν περισσότερο προκλητικές δεξιότητες, όταν βιώνουν μια αποτυχία δεν εγκαταλείπουν την προσπάθειά τους και εμμένουν και τέλος, ευχαριστούνται περισσότερο κατά τη διάρκεια της χορευτικής δραστηριότητας.

Λέξεις κλειδιά: Προσανατολισμός στόχων επίτευξης, παραδοσιακός χορός, πολιτιστικοί σύλλογοι

6814

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥ ΑΜΟΙΒΑΙΟΥ, ΤΟΥ ΑΥΤΟΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΤΥΛ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ-ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΧΟΡΩΝ

Πίτση Α., Σερμπέζης Β., Παπαϊωάννου Α., Διγγελίδης Ν.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, ΤΕΦΑΑ

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, ΤΕΦΑΑ

pitsiathina@sch.gr

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

DIFFERENCES BETWEEN RECIPROCAL, SELF-CHECK AND CUED RESPONSE TEACHING STYLE CONCERNING INTRINSIC-EXTRINSIC MOTIVATION AND MOTIVATIONAL CLIMATE DURING TEACHING GREEK DANCES

A. Pitsi, V. Serbezis, A. Papaioannou, N. Diggelidis
Democritus University of Thrace, DPESS
University of Thessaly, DPESS

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να διερευνηθεί η επίδραση του αμοιβαίου, του αυτοελέγχου και του στυλ του παραγγέλματος, και να εξετασθούν οι διαφορές μεταξύ των δύο φύλων α) στην εσωτερική και εξωτερική παρακίνηση και β) στο κλίμα παρακίνησης με έμφαση στην αυτονομία των φοιτητών. Οι παραπάνω μέθοδοι εφαρμόστηκαν κατά τη διάρκεια παρεμβατικού προγράμματος εκμάθησης Ελληνικών χορών, στο οποίο συμμετείχαν 120 πρωτοετείς φοιτητές του ΤΕΦΑΑ Κομοτηνής. Για την πραγματοποίηση της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν κατάλληλα προσαρμοσμένα ερωτηματολόγια με κλίμακες που είχαν στατιστικά σημαντικούς δείκτες εσωτερικής συνοχής ($\alpha > .71$). Εφαρμόστηκε ανάλυση διακύμανσης δύο παραγόντων (Two-way ANOVA) προκειμένου να διερευνηθούν α) οι διαφορές μεταξύ των τριών μεθόδων διδασκαλίας και β) μεταξύ των δύο φύλων ως προς την εσωτερική και εξωτερική παρακίνηση και ως προς την αυτονομία. Μεταξύ των τριών μεθόδων υπήρξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ως προς την εσωτερική παρακίνηση, την αναγνωρίσιμη ρύθμιση, την εξωτερική παρακίνηση και την έλλειψη παρακίνησης, αλλά και ως προς το κλίμα παρακίνησης με έμφαση στην αυτονομία των φοιτητών ($p < .05$). Τα κορίτσια εμφάνισαν μεγαλύτερα σκορ από τα αγόρια στους τέσσερις παράγοντες της εσωτερικής-εξωτερικής παρακίνησης ($p < .05$). Ως προς την αυτονομία δεν παρατηρήθηκαν διαφορές μεταξύ των δύο φύλων ($p > .05$). Από τα αποτελέσματα της έρευνας συμπεραίνεται ότι το στυλ του αυτοελέγχου επιδρά στην αύξηση της εσωτερικής παρακίνησης, της αναγνωρίσιμης ρύθμισης και της αυτονομίας των φοιτητών κατά τη διάρκεια του μαθήματος, περισσότερο από το αμοιβαίο και το στυλ του παραγγέλματος, και επιδρά κατά τον ίδιο τρόπο στη μείωση της εξωτερικής και της έλλειψης παρακίνησης. Τα κορίτσια εμφανίζονται να έχουν υψηλότερη εσωτερική παρακίνηση και χαμηλότερες τιμές έλλειψης παρακίνησης σε σχέση με τα αγόρια, ενώ τα δύο φύλα αντιλαμβάνονται το κλίμα αυτονομίας στον ίδιο βαθμό. Η εφαρμογή μαθητοκεντρικών μεθόδων διδασκαλίας συμβάλλει στην προαγωγή ενός θετικού ψυχολογικού κλίματος εξαιρετικά σημαντικού για την αποτελεσματικότητα και την ποιότητα του μαθήματος.

Λέξεις κλειδιά: στυλ διδασκαλίας, ελληνικός παραδοσιακός χορός, εσωτερική και εξωτερική παρακίνηση

6830

ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ-ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΧΟΡΩΝ

Μιχογλου Ε., Πίτση Α., Γουλιμάρης Δ., Φιλίππου Φ.
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, ΤΕΦΑΑ
pitsiathina@sch.gr

LESSON SATISFACTION DURING TEACHING GREEK TRADITIONAL DANCES

E. Michoglou, A. Pitsi, D. Goulimaris, F. Filipou
Democritus University of Thrace, DPESS

Η ικανοποίηση - ευχαρίστηση από το περιεχόμενο ενός μαθήματος Φυσικής αγωγής είναι ένας από τους παράγοντες που συνθέτουν την έννοια της εσωτερικής παρακίνησης η οποία οδηγεί σε βαθύτερη και ουσιαστικότερη μάθηση. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να διερευνηθεί ο βαθμός ικανοποίησης που βιώνουν πρωτοετείς φοιτητές του Τμήματος Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού κατά τη διδασκαλία του μαθήματος των Ελληνικών Χορών και να εξεταστεί εάν υπάρχουν διαφορές μεταξύ φοιτητών και φοιτητριών ως προς τον συγκεκριμένο ψυχολογικό παράγοντα. Στην έρευνα συμμετείχαν 110 (64 αγόρια και 46 κορίτσια), πρωτοετείς φοιτητές του ΤΕΦΑΑ Κομοτηνής που παρακολουθούσαν το μάθημα των Ελληνικών Χορών, ένα από τα υποχρεωτικά μαθήματα των βασικών σπουδών. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη χρήση της κλίμακας ικανοποίησης από το μάθημα της φυσικής αγωγής των Duda και Nicholls (1992) κατάλληλα τροποποιημένης για τον Ελληνικό πληθυσμό (Papaioannou, Milosis, Kosmidou & Tsigilis 2002). Η κλίμακα είχε αποδεκτούς δείκτες εσωτερικής συνοχής ($\alpha > .79$), ενώ οι φοιτητές απαντούσαν στις πέντε μεταβλητές του παράγοντα ικανοποίηση με μια διαβάθμιση πέντε επιπέδων ξεκινώντας από το «διαφωνώ απόλυτα» (1) μέχρι το «συμφωνώ απόλυτα» (5). Για να διερευνηθούν οι διαφορές μεταξύ των δύο φύλων ως προς τον παράγοντα ικανοποίηση αλλά και ως προς κάθε μεταβλητή του παράγοντα, χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση T-test για ανεξάρτητα δείγματα. Από τα αποτελέσματα διαπιστώθηκε ότι οι απαντήσεις των φοιτητών ως προς την ικανοποίηση από τον τρόπο διεξαγωγής του μαθήματος βρίσκονται λίγο παραπάνω από το μέσο όρο. Τα κορίτσια εμφανίζουν υψηλότερα σκορ από τα αγόρια χωρίς όμως η διαφορά αυτή να είναι στατιστικά σημαντική ($p > .05$). Συμπεραίνεται ότι ο τρόπος διεξαγωγής του μαθήματος των Ελληνικών χορών επιδέχεται βελτίωσης προκειμένου, σύμφωνα και με τη θεωρία της ικανοποίησης από το μάθημα της φυσικής αγωγής, να επιτευχθεί ουσιαστικότερη μάθηση.

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

Λέξεις κλειδιά: ικανοποίηση, ελληνικός παραδοσιακός χορός, εσωτερική παρακίνηση

6839

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΧΟΡΟΣ: ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Πίτση Α., Σερμπέζης Β.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, ΤΕΦΑΑ

pitsiathina@sch.gr

TRADITIONAL DANCE: ASSESSMENT FRAMEWORK

A. Pitsi, V. Serbezis

Democritus University of Thrace, DPESS

Η αξιολόγηση ως μέρος της διδασκαλίας καθορίζει το βαθμό στον οποίο έχει επιτευχθεί η μάθηση. Είναι ένας παγκόσμιος όρος που αναφέρεται επίσης στα εργαλεία τα οποία επιλέγει ο δάσκαλος για την εκτίμηση της προόδου των μαθητών. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η διερεύνηση και κατανόηση το πλαισίου μέσα στο οποίο υλοποιείται η αξιολόγηση του χορού, και ταυτόχρονα η διερεύνηση των καταλληλότερων εργαλείων μέσω των οποίων αυτή πραγματοποιείται. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η αξιολόγηση του χορού περιλαμβάνει Α) το περιεχόμενο αξιολόγησης: (1) γνώση και κατανόηση του χορού, (2) αντιληπτικές, τεχνικές, εκφραστικές, διανοητικές και αντανακλαστικές δεξιότητες, και Β) τη διαδικασία αξιολόγησης: (1) ικανότητα έκφρασης προσωπικών ιδεών με τη χρήση στοιχείων της κίνησης, της χορογραφίας και του αυτοσχεδιασμού (2) ερμηνεία-απόδοση ενός χορού και (3) ικανότητα αναγνώρισης, περιγραφής, ανάλυσης του ευρύτερου πλαισίου ένταξης του χορού. Με βάση τα παραπάνω, η ερμηνεία-απόδοση ενός χορού (εκτέλεση των βημάτων, λαβή, θέσεις, σχήμα, σε σχέση πάντα με τη χρήση του χώρου, του χρόνου και των αρχών της κίνησης και της αισθητικής) αξιολογείται με κλίμακες διαβάθμισης και κυρίως με τα «rubrics» (ρουμπρίκες), που βασίζονται σε κριτήρια. Χαρακτηρίζονται ως έγκυρα, διότι εστιάζονται στη μέτρηση καθορισμένων στοιχείων της απόδοσης-ερμηνείας, έκφρασης και ποιότητας του χορού, πάντα σε σχέση με τις αρχές της μάθησης (ηλικία, επίπεδο γνώσεων, ενδιαφέρον, διατήρηση και μεταφορά μάθησης). Η αξιολόγηση της ικανότητας αποτύπωσης στο χαρτί του γενικότερου πλαισίου μέσα στο οποίο εντάσσεται ο χορός, γίνεται με τη συμπλήρωση γραπτών τεστ. Ο χορός αποτελεί ουσιαστικό και απαραίτητο στοιχείο για την πλήρη ανάπτυξη και εκπαίδευση του ανθρώπου. Η γνώση του πλαισίου αξιολόγησης και η χρήση τεχνικών αξιολόγησης της απόδοσης του υποστηρίζει επιπλέον την αξία του ως αντικείμενο διδασκαλίας.

Λέξεις κλειδιά: παραδοσιακός χορός, πλαίσιο αξιολόγησης, τεχνικές αξιολόγησης

6851

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΧΟΡΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ: ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑΣ ΚΡΙΤΩΝ

Παναγοπούλου Β., Σερμπέζης Β., Αγγελούσης Ν., Μιχαλοπούλου Μ.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α. ,

vpanagop@phyed.duth.gr

DANCE PERFORMANCE ASSESSMENT: EVALUATORS' RELIABILITY CONTROL

V. Panagopoulou, V. Serbezis, N. Aggeloussis, M. Michalopoulou

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.

Η αξιολόγηση συνιστά αναπόσπαστο κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας, καθώς μέσω αυτής ο διδάσκων μπορεί να εκτιμήσει το βαθμό στον οποίο ικανοποιήθηκαν οι αρχικοί στόχοι του εκπαιδευτικού του προγράμματος ή ακόμη να λάβει ο ίδιος ανατροφοδότηση για τη διαμόρφωση του γενικότερου εκπαιδευτικού προσανατολισμού. Μέσο για την πραγματοποίηση της αξιολόγησης είναι τα τεστ, επιστημονικές διαδικασίες ρουτίνας, με τις οποίες διαπιστώνεται η παρουσία ή η έλλειψη μιας ιδιότητας. Για να χρησιμοποιηθεί όμως ένα τεστ αποτελεσματικά, πρέπει να πληροί συγκεκριμένα κριτήρια που ελέγχονται βάσει στατιστικών μεθόδων ελέγχου καταλληλότητας. Ένα από τα παραπάνω κριτήρια είναι αυτό της αντικειμενικότητας που εκφράζεται από το βαθμό ανεξαρτησίας των αποτελεσμάτων του τεστ από τον παράγοντα εξεταστές. Σκοπός της εργασίας ήταν να υπολογιστεί ο intra-class συντελεστής συσχέτισης ενός τεστ αξιολόγησης της χορευτικής απόδοσης όπως προκύπτει από τη βαθμολόγηση δύο ανεξάρτητων εξεταστών στο ίδιο δείγμα. Για το λόγο αυτό επελέγησαν τρεις έμπειροι χοροδιδάσκαλοι με διδακτική εμπειρία άνω των δέκα ετών, οι οποίοι παρακολούθησαν από κοινού σεμινάριο σχετικά με τη χρήση του συγκεκριμένου μέσου αξιολόγησης και τον τρόπο βαθμολόγησης βάσει πρωτοκόλλου. Στη συνέχεια, τους ζητήθηκε να αξιολογήσουν δύο φορές ατομικά την απόδοση 20 παιδιών πρώτης σχολικής ηλικίας σε πέντε χορούς ώστε να ελεγχθούν πιθανές διαφορές μεταξύ των βαθμολογιών τους. Οι έλεγχοι αξιοπιστίας έγιναν τόσο μεταξύ των κριτών όσο και του κάθε κριτή χωριστά. Για τον έλεγχο της αξιοπιστίας μεταξύ των κριτών υπολογίστηκε ο intra-class συντελεστής συσχέτισης μέσω ανάλυσης διακύμανσης και βρέθηκε $> .90$ για όλα τα επίπεδα της αξιολόγησης. Η αξιοπιστία του κάθε κριτή ελέγχθηκε με τον υπολογισμό του intra-class συντελεστή συσχέτισης μέσω ανάλυσης διακύμανσης για επαναλαμβανόμενες μετρήσεις, ο οποίος επίσης βρέθηκε $> .90$ για όλα τα επιμέρους τεστ.

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

Λέξεις κλειδιά: έλεγχος αξιοπιστίας, αξιολόγηση, χορευτική απόδοση

6855

ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΕΜΠΟ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΡΩΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Ναχμία Σ., Παναγοπούλου Β., Σερμπέζης Β., Καμπάς Α., Αγγελούσης Ν.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

vpanagop@phyed.duth.gr

DEFINITION METHODS OF PERSONAL TEMPO INS FIRST SCHOOL – AGE CHILDREN

S. Nahmia, V. Panagopoulou, V. Serbezis, A. Kampas, N. Aggeloussis

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.

Ο ρυθμός, που ορίζεται ως η επανάληψη ομοίων γεγονότων στο χώρο και το χρόνο, είναι βασικό στοιχείο της μουσικής αλλά και οργανωτικό γνώρισμα κάθε ανθρώπινης κίνησης. Άρα αποτελεί θεμελιώδες δομικό χαρακτηριστικό στενά συνδεδεμένο με την κίνηση και τη ρυθμική εκτέλεση δεξιοτήτων. Η επαφή με το ρυθμικό στοιχείο είναι προγενετική εμπειρία ιδιαίτερα σημαντική για τη μετέπειτα εξέλιξη του παιδιού. Έρευνες κατά το παρελθόν έχουν αποδείξει πως κάθε άνθρωπος γεννιέται με το δικό του προσωπικό ρυθμό ή προσωπικό tempo, όπως αλλιώς ονομάζεται, ο οποίος επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό και πολλές φορές καθορίζει την εκτέλεση των κινήσεών του. Κατά καιρούς έχουν πραγματοποιηθεί μελέτες ώστε να αξιολογηθεί το προσωπικό τέμπο παιδιών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας, καθώς αυτές οι περίοδοι ανάπτυξης είναι ιδιαίτερα σημαντικές αφού το παιδί δέχεται τα πρώτα ερεθίσματά του και τα κάνει συνήθεια. Μάλιστα, υποστηρίζεται ότι ο σύγχρονος τρόπος ζωής ενδέχεται να επηρεάζει τον προσωπικό ρυθμό λόγω περιορισμένης κινητικής δραστηριότητας. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να καταγραφούν οι μέθοδοι αξιολόγησης του προσωπικού τέμπο για παιδιά πρώτης σχολικής ηλικίας μέσω ανασκόπησης της υπάρχουσας σχετικής βιβλιογραφίας. Βάσει των αποτελεσμάτων, παρατηρείται ότι τα περισσότερα από τα τεστ έχουν παιγνιώδη μορφή, πραγματοποιούνται με συνοδεία μετρονόμου και περιλαμβάνουν ρυθμικά χτυπήματα των άνω και κάτω άκρων ή των δακτύλων. Ο ρυθμός, βασικό στοιχείο της μουσικής αλλά και οργανωτικό γνώρισμα κάθε ανθρώπινης κίνησης, αποτελεί θεμελιώδες δομικό χαρακτηριστικό φαινόμενο στενά συνδεδεμένο με την κίνηση και τη ρυθμική εκτέλεση δεξιοτήτων. Η επαφή με το στοιχείο του ρυθμού αποτελεί μια εμπειρία προγενετική, ιδιαίτερα σημαντική για τη μετέπειτα εξέλιξη του εμβρύου. Έρευνες κατά το παρελθόν έχουν αποδείξει πως κάθε άνθρωπος γεννιέται με το δικό του προσωπικό ρυθμό ή προσωπικό tempo, όπως αλλιώς ονομάζεται, το οποίο επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό και πολλές φορές καθορίζει την εκτέλεση των κινήσεών του. Για την αξιολόγηση του προσωπικού ρυθμού έχουν πραγματοποιηθεί, κατά καιρούς, μελέτες σε παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας, καθώς αυτές οι περίοδοι ανάπτυξης είναι ιδιαίτερα σημαντικές αφού το παιδί δέχεται τα πρώτα ερεθίσματά του και τα κάνει συνήθεια. Μάλιστα, υποστηρίζεται ότι ο σύγχρονος τρόπος ζωής ενδέχεται να επηρεάζει τον προσωπικό ρυθμό λόγω περιορισμένης κινητικής δραστηριότητας. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να καταγραφούν οι μέθοδοι αξιολόγησης του προσωπικού τέμπο σε παιδιά πρώτης σχολικής ηλικίας μέσω ανασκόπησης της υπάρχουσας σχετικής βιβλιογραφίας. Σύμφωνα με στοιχεία σχετικών ερευνών, παρατηρείται ότι τα περισσότερα από τα τεστ που έχουν χρησιμοποιηθεί έχουν παιγνιώδη μορφή και πραγματοποιούνται με συνοδεία μετρονόμου ή μουσικής σύνθεσης. Κατά τη διάρκειά τους, ο εξεταζόμενος πρέπει να συγχρονίσει τις κινήσεις του με το ρυθμικό στοιχείο και στη συνέχεια υπολογίζεται η απόκλιση του ρυθμού της κίνησης από αυτό. Στην πλειοψηφία τους, οι κινήσεις περιλαμβάνουν ρυθμικά χτυπήματα των άνω και κάτω άκρων ή των δακτύλων, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις, το ρυθμικό ερέθισμα ενδέχεται να παρουσιάζει μεταβολές στη ρυθμική αγωγή και τη σύνθεση του μουσικού μέτρου.

Λέξεις κλειδιά: προσωπικό tempo, ρυθμός, ρυθμική εκτέλεση δεξιοτήτων

6861

ΡΥΘΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΟ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΟΡΟ

Σερμπέζης Β., Παναγοπούλου Β., Τσιρεμέ Ν., Κωτσίνης Γ.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

Ωδείο Νάκας

pitsiathina@sch.gr

RHYTHM AND METRE IN GREEK DANCE

V. Serbezis, V. Panagopoulou, N. Tsireme, G. Kotsinis

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.

Conservatoire Nakas

Ο ρυθμός, το μέτρο και η συμμετρία προϋπάρχουν του ανθρώπου. Από καταβολής του το ανθρώπινο είδος περιβάλλεται από ένα απέραντο θέατρο ρυθμών και ήχων οι οποίοι δημιουργούν μια επιβλητική και συνάμα υποβλητική παράσταση που κεντρίζει το νου και καθοδηγεί το αίσθημα. Ολόκληρος ο ηχητικός κόσμος που ζει

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

στη φύση, δεν είναι τυχαίος. Κίνηση μέσα στη φύση δίχως ρυθμό, δείχνει ακατανόητη καθώς ρυθμική είναι η οργάνωση κάθε εμβίου όντος. Ωστόσο διαφορετικής μορφής διαδικασία αποτελεί η συνειδητή χρήση του ρυθμού ώστε σε τελική ανάλυση ρυθμός να σημαίνει μορφή. Όταν ο λόγος έγινε μουσική και η σωματική κίνηση απέκτησε ρυθμό, διαμορφώθηκε ο χορός. Αυτό σημαίνει ότι ρυθμός, χορός και χρόνος είναι έννοιες συνυφασμένες ώστε να θεωρούμε το μέτρο όχι ως ακριβές αντίγραφο μιας ρυθμικής χορευτικής στιγμής αλλά ως ιδεότυπο, μια διανοητική κατασκευή του εκάστοτε ερευνητή, που σκοπό έχει να περιγράψει και να αποδώσει τα χαρακτηριστικά μιας χορευτικής πρακτικής. Κυρίαρχος στόχος είναι η μελέτη και κατανόηση της μέγιστης δυνατής λογικής συνοχής και συνάφειας μεταξύ των χαρακτηριστικών αυτών. Το μέτρο, δηλαδή, δεν υπάρχει στην πραγματικότητα αλλά μας βοηθάει να κατανοήσουμε ένα πραγματικό ρυθμικό φαινόμενο και όχι ένα ιδανικό ή ιδεώδες. Έτσι, η χρησιμότητα του μέτρου, εκτός των άλλων, συνίσταται στον προσδιορισμό του βαθμού απόκλισης της χορευτικής πράξης από την ιδεατή εικόνα. Με δεδομένο ότι η σχετικότητα επακριβούς προσδιορισμού του ρυθμού και του μέτρου αποτελεί ερευνητικό περιορισμό, σκοπός της εργασίας αυτής ήταν μελετήσει τη ρυθμική οργανωτική δομή του φαινομένου του ελληνικού χορού στο σύνολό του, ώστε κατά την θεμελιώδη αναλυτικοσυνθετική διδακτική διαδικασία, να καταστεί αποδοτικότερη η ποσοτική και ποιοτική αναπαραγωγή του. Για την καλύτερη συγκριτική μελέτη των ρυθμικών δομών του χορού (ποιητικός, μελωδικός, χορευτικός ρυθμός) καθώς και του πλαισίου οργάνωσης των σχέσεων μεταξύ τους, έγινε δομική ανάλυση με βάση το αναλυτικό πρότυπο της μορφολογικής μεθόδου των Martin et Pessovar και της ταξινομικής χρονολογικής του Dance Study Group of the I.F.M.C. Ειδικότερα μελετήθηκε τόσο ο προσδιορισμός της αρχής (έναρξης) των μέτρων όσο και η ρυθμική οργάνωση 25 ελληνικών χορών που διδάσκονται στους φοιτητές των βασικών σπουδών του ΤΕΦΑΑ Κομοτηνής. Από τα αποτελέσματα της έρευνας προέκυψε ότι στον ελληνικό χορό η μικρότερη κινητική μονάδα (βηματισμός) βρίσκεται, κατά κανόνα, σε αμφιμονοσήμαντη αντιστοιχία με το μέρος του μουσικού μέτρου και σχετίζεται άμεσα με το μουσικό και αγωγικό τονισμό της μελωδίας του χορού.

Λέξεις κλειδιά: ελληνικός χορός, μέρος του μέτρου, ρυθμός

6864

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΧΟΡΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΡΩΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

**Παναγοπούλου Β., Σερμπέζης Β., Αγγελούσης Ν.
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.
vpanagop@phyed.duth.gr**

EVALUATION OF DANCE EFFICIENCY IN FIRST SCHOOL – AGE CHILDREN

**V. Panagopoulou, V. Serbezis, N. Aggeloussis
Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.**

Ο χορός, λόγω της υψηλής συνθετότητας και οργάνωσης που παρουσιάζει στη δομή και τη λειτουργία του, αποτελεί ένα πολύπλοκο ερευνητικό ζήτημα. Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της έρευνας του χορού αναμφίβολα αποτελεί αυτό της αξιολόγησης της χορευτικής απόδοσης. Ιδιαίτερα για την αξιολόγηση του παραδοσιακού χορού τόσο στη διεθνή όσο και στην εγχώρια ερευνητική πρακτική οι προσπάθειες είναι και ελάχιστες και ημιτελείς. Η μετεξέλιξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας από πρωτογενή σε δευτερογενή και η εφαρμογή δομημένων προγραμμάτων χορού σε διδασκόμενους, καθιστά την ανάγκη αξιολόγησης της χορευτικής απόδοσης πρώτη προτεραιότητα. Σκοπός της εργασίας ήταν η αξιολόγηση της χορευτικής απόδοσης παιδιών της πρώτης σχολικής ηλικίας σε πέντε ελληνικούς χορούς τύπου στα τρία με βάση όργανο αξιολόγησης που κατασκευάστηκε για το σκοπό αυτό. Αφού συμπληρώθηκαν καρτέλες δομικών αναλύσεων των χορών αυτών, με βάση την αναλυτική μορφολογική μέθοδο των Martin et Pessovar (1960) και την ταξινομική χρονολογική μέθοδο του Dance Study Group of the International Folk Music Council (1974), ελήφθησαν υπόψη τα κοινά χαρακτηριστικά που αποτελούν απαραίτητα στοιχεία σε κάθε χορευτική δομή. Στη συνέχεια ομαδοποιήθηκαν σε τρεις παράγοντες αξιολόγησης σχετικά με τα χωρικά και τα χρονικά στοιχεία καθώς και τον τύπο της κίνησης. Η αξιολόγηση έγινε με 5/θμια κλίμακα βάσει πρωτοκόλλου που δημιουργήθηκε από τον συνδυασμό των επί μέρους ομαδοποιημένων κριτηρίων. Για τις ανάγκες της αξιολόγησης έγινε βιντεοσκόπηση τριών χορευτικών φράσεων, των χορών: Χασαπιά, Συρτός στα τρία 3/8, Συρτός στα τρία 4/4, Ομάλ Κάρς και Τρεχάτος, από τις οποίες ελήφθη υπόψη αυτή με το μεγαλύτερο σκορ. Κάθε χορευτικό κύτταρο αξιολογήθηκε ξεχωριστά στους τρεις παράγοντες αξιολόγησης και το άθροισμα όλων των κυττάρων σε όλους τους παράγοντες αποτέλεσε το συνολικό σκορ του κάθε παιδιού σε κάθε χορευτική φράση. Το τεστ εφαρμόστηκε σε 50 παιδιά, 30 κορίτσια και 20 αγόρια (n= 50, κορίτσια = 30, αγόρια = 20) πρώτης σχολικής ηλικίας (69 - 99 μηνών, Μ.Ο = 83,75, Τ.Α. = 7,43). Για την επεξεργασία των αποτελεσμάτων αρχικά χρησιμοποιήθηκε ανάλυση συχνοτήτων για την ποσοστιαία κατανομή των παιδιών σε κάθε βαθμίδα της κλίμακας αξιολόγησης, ανάλογα με το ατομικό τους σκορ, σε κάθε ένα από τα στοιχεία αξιολόγησης. Από τα αποτελέσματα προέκυψε ότι τα μεγαλύτερα σκορ παρατηρήθηκαν σε χορούς που η σχέση μουσικού μέτρου και κίνησης είναι πιο ξεκάθαρη ενώ παρατηρήθηκε χαμηλότερη ανταπόκριση στο ρυθμικό στοιχείο στους χορούς Χασαπιά και Ομάλ Κάρς που πιθανότατα οφείλεται στο φαινόμενο του ελλιπούς μέτρου που παρατηρείται στο ξεκίνημα της χορευτικής φράσης των χορών αυτών. Επίσης, τα σκορ δείχνουν να είναι ανάλογα με το στοιχείο της ρυθμικής αγωγής.

Λέξεις κλειδιά: χορευτική απόδοση, δομικά αναλυτικά πρότυπα, δομική ανάλυση

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

7719

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΕΡΟΒΙΚΗΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΧΟΡΩΝ ΣΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Γεντή Μ., Γουλιμάρης Δ., Δούδα Ε.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

dgoulima@phyed.duth.gr

THE EFFECT OF EXERCISE AEROBIC PROGRAM AND GREEK TRADITIONAL DANCES IN WOMEN'S BODY COMPOSITION

M. Genti, D. Goulimaris, H. Douda

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.

Σκοπός της εργασίας ήταν να μελετηθεί η επίδραση της αεροβικής γυμναστικής και των ελληνικών παραδοσιακών χορών στη σύσταση σώματος ενήλικων γυναικών. Στη μελέτη συμμετείχαν 30 ενήλικες γυναίκες (η=30) οι οποίες χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες: ομάδα παρέμβασης αεροβικής γυμναστικής (η=10), ομάδα παρέμβασης ελληνικών παραδοσιακών χορών (η= 10), ομάδα ελέγχου ελληνικών παραδοσιακών χορών (η=5) και ομάδα ελέγχου αεροβικής γυμναστικής (η=5). Οι μετρήσεις που πραγματοποιήθηκαν αφορούσαν στην αξιολόγηση μορφολογικών χαρακτηριστικών (σωματικό βάρος, ύψος από όρθια θέση, δερματοπτυχές τρικέφαλου, λαγόνιου, μηρού) και με τη χρήση ειδικών εξισώσεων (Jackson & Pollock, 1978) προσδιορίστηκε η σύσταση σώματος (δείκτης BMI, σωματικό λίπος, μάζα λίπους, άλιπη μάζα). Οι μετρήσεις πραγματοποιήθηκαν στην έναρξη και στο τέλος των προγραμμάτων παρέμβασης τα οποία είχαν διάρκεια 12 εβδομάδες, εφαρμόστηκαν δύο φορές την εβδομάδα και κάθε μάθημα είχε διάρκεια 55 λεπτά. Η ανάλυση διακύμανσης δύο παραγόντων με επαναλαμβανόμενο το δεύτερο παράγοντα (Είδος άσκησης x Μέτρηση) έδειξε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα μέτρηση στο σωματικό βάρος ($p<.001$), στο δείκτη BMI ($p<.001$), στο ποσοστό σωματικού λίπους ($p<.001$) και στη μάζα λίπους ($p<.001$) ενώ δεν παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική επίδραση του παράγοντα είδος άσκησης σε καμία μεταβλητή ($p>.05$). Στην ομάδα παρέμβασης ελληνικών παραδοσιακών χορών παρατηρήθηκε μείωση του ποσοστού σωματικού λίπους κατά 5.3% και στην ομάδα παρέμβασης αεροβικής γυμναστικής κατά 4.8%. Ο δείκτης BMI βελτιώθηκε αντίστοιχα κατά 2.5% και 2.7% και παρατηρήθηκε παρόμοια μείωση και στη σωματική μάζα και των δύο ομάδων παρέμβασης. Τα αποτελέσματα αυτά υποστηρίζουν την ευεργετική επίδραση τόσο της αεροβικής γυμναστικής όσο και των ελληνικών παραδοσιακών χορών στη σύσταση σώματος ενήλικων γυναικών. Η συνεχόμενη ροή του προγράμματος ελληνικών παραδοσιακών χορών στην ομάδα παρέμβασης προκάλεσε μεγαλύτερες προσαρμογές στη σύσταση σώματος σε σχέση με τη συνήθη μορφή του μαθήματος όπως αυτό συναντάται στους πολιτιστικούς φορείς. Η ίδια δυναμική παρατηρήθηκε και στην ομάδα αεροβικής γυμναστικής. Συμπερασματικά, όπως διαφαίνεται από τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης τόσο η αεροβική γυμναστική όσο και οι ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως μια εναλλακτική μορφή άσκησης εφόσον τα οφέλη που προκύπτουν ως προς τη σύσταση σώματος των ενήλικων γυναικών είναι μόνο θετικά.

Λέξεις κλειδιά: αεροβική γυμναστική, ελληνικοί χοροί, σύσταση σώματος

Αναρτημένες - Poster

3919

ΟΙ ΤΣΙΓΓΑΝΟΙ ΜΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Διρχαλίδου Σ., Νινιατσούδης Α., Μπέλλα Μ.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

sdirchalidou@yahoo.gr

GIPSY, FREE CULTURED GROUP

S.Dirchalidou, A. Niniatsoudis, M. Mpella

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.

Οι Τσιγγάνοι αποτελούν μια εθνοτική ομάδα, με πολλές αντιθέσεις. Οι περισσότεροι Τσιγγάνοι μιλούν μια διάλεκτο που οι γλωσσολόγοι την ονομάζουν Ρομανί, ενώ βρήκαν πολλά κοινά στοιχεία με τις λεγόμενες ινδοευρωπαϊκές διαλέκτους του Πακιστάν και του οροπεδίου του Ιράν καθώς εκεί έκαναν την αρχική του εμφάνιση και συγκεκριμένα στο βορειοδυτικό τμήμα της Ινδίας. Οι Τσιγγάνοι είχαν το καλό ότι εγκλιματίζονταν στις μεταναστεύσεις εύκολα και ενσωμάτωναν στη γλώσσα τους ιδιωτισμούς της κάθε περιοχής που πήγαιναν ενώ ταυτόχρονα αποτελούν και έναν ιδιαίτερο μουσικό λαό. Σκοπός της μελέτης αυτής είναι η συλλογή και επεξεργασία των πηγών που σχετίζονται με τα ήθη και τα έθιμα των τσιγγάνων, τη διαχρονική τους αξία μέσα από το πέρασμα των χρόνων, την πολυποικιλία εθνική πολυωνυμία τους, καθώς όλα τα ονόματα που τους αποδίδονται αποτελούν δηλωτικά της μεγάλης διασποράς που δέχτηκαν και που άσκησαν στις διάφορες χώρες καθώς επίσης και τις μουσικές τους καταβολές οι οποίες είχαν άμεση και σημαντική επιρροή στον δυτικό κόσμο. Γι' αυτό το λόγο έγινε συλλογή δεδομένων μέσω βιβλιογραφικής ανασκόπησης. Ως πηγές χρησιμοποιήθηκαν φιλολογικά κείμενα, και σύγχρονες μαρτυρίες μέσα από εφημερίδες και διαδικτυακούς τόπους, φωτογραφικό υλικό, και συνεντεύξεις από τον πολιτιστικό σύλλογο Ελληνίδων Ρομ Δενδροποτάμου. Από την επεξεργασία των δεδομένων προκύπτει ότι η κοινωνία των Ρομ αποτελεί μια ιδιαίτερη πολιτισμική ομάδα η οποία φέρει τη δική της γλώσσα με μια μεγάλη ποικιλία στο λεξιλόγιο της η οποία οφείλεται σε μια πλειάδα παραγόντων, όπως στους διαφορετικούς τόπους καταγωγής, την μη κωδικοποίηση της γλώσσας τους και τη μη οργανωμένη εκπαίδευσή τους. Οι Τσιγγάνοι αποτελούν ένα κόσμο αντιθέσεων ο οποίος διέπεται από το έντονο στοιχείο της διαφορετικότητας, μια φυλή που τα χαρακτηριστικά της διατηρούνται αναλλοίωτα στο χρόνο. Τα ήθη και τα έθιμα αποτελούν διαχρονική αξία για τους ίδιους. Οι γιορτές εξακολουθούν να προάγουν το αίσθημα της τιμής και της δοξασίας προς τους αγίους και να διατηρούν με αυτό τον τρόπο την τελετουργική τους μορφή και τον εθιμοτυπικό τους χαρακτήρα. Εκείνο το οποίο διαφοροποιεί τους τσιγγάνους από τους υπόλοιπους Έλληνες είναι η εμμονή τους στην διαφορετικότητα που συνίσταται στο διαφορετικό τρόπο ζωής και στις αξίες και τα ιδεώδη που ενστερνίζονται. Η κουλτούρα και νοοτροπία της ζωής των τσιγγάνων είναι αντίθετη με τη σύνθεση της κουλτούρας, του τρόπου ζωής του δυτικού πολιτισμού. Αυτό βέβαια είναι και το στοιχείο το οποίο τους χαρακτηρίζει ελεύθερους πολίτες μιας δικής τους κοινωνίας ασυμβίβαστης. Από την ερμηνεία των αποτελεσμάτων της έρευνας προκύπτει ακόμα ότι η φυλή των τσιγγάνων αποτελεί έναν ιδιαίτερα μουσικό λαό καθώς οι ίδιοι αποτελούν τους προκατόχους του Ισπανικού Φλαμένγκο, το οποίο διέσωσαν και μορφοποίησαν. Τσιγγάνοι επίσης και στις μέρες μας αποτελούν τους ιδανικούς εκτελεστές δημοτικών τραγουδιών. Σε πολλές παραδοσιακές εκδηλώσεις και τοπικά πανηγύρια μετέχουν ενεργά ως οργανοπαίχτες ενώ δεν είναι λίγες και οι περιπτώσεις μουσικών και καλλιτεχνών οι οποίοι έχουν μια λαμπρή πορεία στα μουσικά δρώμενα της χώρας.

Λέξεις κλειδιά: Ρομ, Ρομανί, Λαουτάρηδες

4427

ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΣΤΟ 'ΕΘΙΜΟ ΤΟΥ «ΡΑΣΟΠΑΤΗΤΟΥ» ΣΤΑ ΒΟΡΕΙΟΧΩΡΑ ΤΗΣ ΧΙΟΥ

Μπουλάμαντη Σ., Τυροβολά Β., Κουτσούμπα Μ.

Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α ,

blmd07@gmail.com

TRADITION AND MODERNIZATION CONCERNING THE CUSTOM OF "RASOPATITOS" IN THE NORTH VILLAGES OF CHIOS

S. Boulamandi, V. Tirovola, M. Koutsouba

Kapodistrian University of Athens, D.P.E.S.S.

Είναι γεγονός ότι οι πολιτισμικές δραστηριότητες εγχαρασσονται στο χώρο και το χρόνο και αποτυπώνονται διαχρονικά καθώς μεταβάλλονται τα κοινωνικά συστήματα. Αυτό σημαίνει ότι κάθε μοντέλο κοινωνικής οργάνωσης αντιστοιχεί σε συγκεκριμένες συνθήκες οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Καθώς αναπτύσσονται οι παραγωγικές δυνάμεις αλλάζουν οι σχέσεις και οι δομές παραγωγής και διακίνησης των προϊόντων με αποτέλεσμα να εκπίπτουν πολλά πολιτισμικά στοιχεία από την προ-αστική/παραδοσιακή κοινωνία στη μετάβασή της προς τον εκσυγχρονισμό και την αστικοποίηση. Στα βορειόχωρα της Χίου και κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου τελούνταν μέχρι το 1950 το έθιμο του "Ρασοπατητού". Κατά την τέλεσή του μια ομάδα

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

ανδρών έπαιρνε το ακατέργαστο μαλλί και πατώντας το με συγκεκριμένες κινήσεις έφτιαχνε τα ράσα, δηλαδή τις κάπες, τις οποίες φόραγαν οι βοσκοί το χειμώνα στα βουνά. Τη νύχτα, στο σπίτι εκείνου που γινόταν η κατεργασία του ράσου, δηλαδή το "κύλισμα", επικρατούσε ατμόσφαιρα πανηγυριού με χορό, τραγούδι και φαγοπότι. Πρόκειται για έθιμο το οποίο εντάσσεται σε ένα συγκεκριμένο παραγωγικό σχηματισμό (κτηνοτρόφοι) με σαφή κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά ιστορικά προσδιορισμένα. Σκοπός της εργασίας είναι η περιγραφή και ανάλυση του εθίμου προκειμένου να προσεγγιστούν οι λόγοι τέλεισής του στο παρελθόν καθώς και οι λόγοι που το οδήγησαν στον αφανισμό και τη λήθη. Η συλλογή των δεδομένων έγινε με βάση την εθνογραφική μέθοδο. Η ανάλυση και ερμηνεία των δεδομένων στηρίχτηκε στις αρχές της ιστορικής μεθόδου (Braudel, 1987), όπου η έννοια του εκσυγχρονισμού νοείται ως κατάσταση μετασχηματισμού 'μακράς διάρκειας' στην οποία μπορούν να συνυπάρξουν διαφορετικά ή αντίθετα συστήματα κοινωνικής συγκρότησης και πολιτισμικής έκφρασης. Οι κτηνοτρόφοι της Χίου άσκησαν την παραγωγική τους δραστηριότητα κατά τη διάρκεια πολλών αιώνων παρουσιάζοντας μία σταθερότητα στις τεχνικές τους. Αντίθετα, οι σχέσεις παραγωγής συμβάδιζαν και εναρμονίζονταν ιστορικά με τους επικρατούντες όρους του ευρύτερου τρόπου παραγωγής, ο οποίος ασκούσε την καθοριστική επιρροή. Η κυριαρχία του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής και η άρθρωση της Χίου, ως περιφερειακής κοινωνίας, στο καινούργιο οικονομικό σύστημα την οδήγησαν σε μία νέα πορεία που χαρακτηρίζεται από τη δυναμική μιας ανεπίστρεπτης οικονομικής ενσωμάτωσης σε ένα νέο ιστορικό χρόνο. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση και τη λήθη του εθίμου. Εν κατακλείδι, η περιθωριοποίηση και η λήθη του εθίμου εκφράζουν μία μετάβαση-διαφοροποίηση στην κοινωνική συγκρότηση της κτηνοτροφικής κοινότητας στα βορειόχωρα της Χίου και αναδεικνύουν τις σημαντικές διαφοροποιήσεις στις εσωτερικές σχέσεις και λειτουργίες της. Με άλλα λόγια, η διαδικασία της οικονομικής ανάπτυξης των βορειόχωρων της Χίου, ακολουθώντας τον εκσυγχρονισμό έθεσε σε κίνηση μηχανισμούς, οι οποίοι οδήγησαν στην παρακμή και τελικά στον αφανισμό αυτής της πολιτισμικής έκφρασης.

Λέξεις κλειδιά: ρασοπατητός, ιστορική μέθοδος, διαδικασία μετασχηματισμού

5389

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ Η' ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ; Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΖΕΪΜΠΕΚΙΚΟΥ ΧΟΡΟΥ.

**Τυροβολά Β., Ταμπάκη Α., Κουτσούμπα Μ.
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τ.Ε.Φ.Α.Α.
vasilikityrovolova@yahoo.gr**

CREATIVITY AND IMPROVISATION: FREEDOM OR DISCIPLINE? THE CASE OF URBANISED ZEIMPEKIKO DANCE

**V. Tyrovolova, Tampaki A., M. Koutsouba
Kapodistrian University of Athens, D.P.E.S.S.**

Ο αστικοποιημένος ζειμπέκικος είναι χορός μονήρης, ελεύθερης χορογραφικής δομής και χαρακτηρίζεται από αυτοσχεδιασμό. Ο χορευτής, με βάση το ρυθμό της μουσικής συνθέτει στιγμιαία αυτοσχεδιαστικούς κινητικούς συνδυασμούς που χαρακτηρίζονται από μοναδικότητα και μη επαναληπτικότητα. Η ικανότητα σύνθεσης των χορευτικών κινήσεων απαιτεί δεξιότητα, η οποία συνυφίνεται με την έννοια της δημιουργικότητας, την αισθητική καλλιέργεια και την κινητική δεξιότητα του χορευτή. Πολύ συχνά ακούγεται ότι ο αστικοποιημένος ζειμπέκικος "...δεν έχει συγκεκριμένα βήματα και...ο καθένας χορεύει όπως θέλει, ανάλογα με τη ψυχική διάθεση της στιγμής...". Είναι προφανές ότι η ρήση αυτή αποτελεί τη συμβατική αντιμετώπιση στη χορευτική εκτέλεση του ζειμπέκικου που απορρέει από την άγνοια σχετικά με τους όρους και τους κανόνες που χαρακτηρίζουν τη χορογραφική του σύνθεση. Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η τεκμηρίωση της άποψης ότι ο χορευτής μέσω του αυτοσχεδιασμού δεν εκφράζει μόνο την απελευθέρωση και εξωτερική εκδήλωση των συναισθημάτων του. Ταυτόχρονα, εκφράζει έλεγχο και πειθαρχία στους κανόνες σύνθεσης προκειμένου η χορογραφία του να ανταποκρίνεται στην ειδολογική κατηγορία του ζειμπέκικου χορού. Ειδικότερα, μέσα από την καταγραφή και ανάλυση τριών χορογραφικών εκτελέσεων του αστικοποιημένου ζειμπέκικου στοχεύει στην ανάδειξη των κανόνων δόμησης της χορογραφικής σύνθεσης με κυρίαρχα στοιχεία την κίνηση των κάτω άκρων σε συνάρτηση με τη χρήση του χώρου και το ρυθμό. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με βάση την εθνογραφική μέθοδο και προέρχεται από πρωτογενείς πηγές. Η καταγραφή των χορευτικών εκτελέσεων του ζειμπέκικου έγινε με βάση το σύστημα σημειογραφίας Laban. Για την ανάλυση της δομής και μορφής χρησιμοποιήθηκε η δομικο-μορφολογική μέθοδος. Για τη σύγκριση και ερμηνεία των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η συγκριτική μέθοδος. Η ανάλυση έδειξε ότι χρησιμοποιώντας τους κανόνες του συγκεκριμένου κινητικού συστήματος μπορούμε να χορέψουμε τις ίδιες κινήσεις με πολλούς τρόπους. Αυτό επιτυγχάνεται είτε αλλάζοντας τη γραμμή και τη θέση του σώματος, είτε τη δυναμική του, τονίζοντας το διαφορετικά ή μεταβάλλοντας τα πρότυπα του τονισμού του κ.ά. Ωστόσο, το βασικό κινητικό χνάρι (δομικός τύπος) που προκύπτει από τις κινήσεις των κάτω άκρων σε σχέση με το ρυθμό παραμένει το ίδιο. Ο δημιουργικός χορευτής θα αναδειχθεί από τον τρόπο που θα συνδυάσει τα παραπάνω σε συνάρτηση με τη ροή της κίνησης και την αλληλεπίδραση των δυναμικών και στατικών εκφάνσεων της χορευτικής εκτέλεσης. Εν κατακλείδι, η δημιουργικότητα και ο αυτοσχεδιασμός κατά την εκτέλεση του ζειμπέκικου χορού εμπεριέχουν τόσο την έννοια της ελευθερίας όσο και της πειθαρχίας. Ελευθερία από την πλευρά της φαντασίας, της

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

έμπνευσης και των επιλογών. Πειθαρχία, ως προς την κατανόηση των τεχνικών και των κανόνων καθώς και του είδους και του τρόπου σύνθεσης των επιλογών. Μολονότι ο αυτοσχεδιασμός και η δημιουργικότητα, στην απόλυτη αίσθησή τους, συνεπάγονται την υπέρβαση των κανόνων, εν τούτοις η υπέρβαση των κανόνων προϋποθέτει τη γνώση τους.

Λέξεις κλειδιά: αστικοποιημένος ζεϊμπέκικος, δημιουργικότητα, αυτοσχεδιασμός

5693

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΕΦΗΒΩΝ ΣΕ ΛΑΤΙΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥΣ ΧΟΡΟΥΣ

Λασκαρίδη Β., Μωυσιάδου Κ., Κούλη Ο.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

okouli@phyed.duth.gr

EXAMINATION OF PARTICIPATION MOTIVES IN LATIN AND GREEK TRADITIONAL DANCES

V. Laskaridi, K. Moisiadou, O. Kouli

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.

Η ικανότητα και η επιτυχία στις φυσικές δραστηριότητες είναι βασικός παράγοντας παρακίνησης (Roberts, Kleiber & Duda, 1981). Οι συμπεριφορές, οι οποίες είναι εσωτερικά παρακινήμενες, είναι αυτές που εκτελούνται για την ευχαρίστηση και για την ικανοποίηση που πηγάζει από την εκτέλεσή τους και όχι για κάποιο εξωτερικό αντάλλαγμα. Αντίθετα, οι συμπεριφορές οι οποίες εκτελούνται για να επιτευχθεί κάποιο αποτέλεσμα, ή για να κερδηθεί κάποια εξωτερική αμοιβή, λέγεται ότι είναι εξωτερικά παρακινήμενες (Παπαϊωάννου, Θεοδωράκης & Γούδας, 2003). Ο χορός αποτελεί πάνω από όλα μια καλλιτεχνική δημιουργία που συνδέεται άμεσα με το φυσικό περιβάλλον, την κοινωνία και την ιστορία κάθε τόπου αλλά ταυτόχρονα εξυπηρετεί την ανάγκη του ατόμου για ψυχαγωγία: ανάπαυση και διακοπή από τη μονοτονία της καθημερινότητας, αλλαγή του τρόπου ζωής και διασκέδαση (Hanley, 1986). Η μουσική και η κίνηση θεωρούνται από τα πιο ωφέλιμα μέσα διαπαιδαγώγησης των παιδιών (Likesas & Zachorouli, 2006). Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να διερευνήσει τα κίνητρα συμμετοχής των παιδιών εφηβικής ηλικίας σε λατινοαμερικάνικους και ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς. Στην έρευνα συμμετείχαν 45 έφηβοι (μέσος όρος ηλικίας 14.49 ± 1.86). Για την αξιολόγηση των κινήτρων συμμετοχής των εφήβων χρησιμοποιήθηκε το Participation Motivation Questionnaire (PMQ) των Gill, Gross και Huddleston (1983), το οποίο έχει προσαρμοστεί για τον ελληνικό πληθυσμό (Πατσιαούρας, Κεραμιδάρης & Παπανικολάου, 2004). Επιπλέον, το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο έχει χρησιμοποιηθεί και για τη καταγραφή των κινήτρων συμμετοχής των παιδιών σε τμήματα παραδοσιακών χορών (Δούλιας, Κοσμίδου, Παυλογιάννης & Πατσιαούρας, 2005). Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο αποτελείται από 32 ερωτήσεις που αντιπροσωπεύουν 8 διαστάσεις: ικανότητες – δεξιότητες, κοινωνική απήχηση, φίλοι, ενέργεια, ομάδα, φυσική κατάσταση, πρόκληση, διασκέδαση. Οι δείκτες εσωτερικής συνέπειας των κλιμάκων του ερωτηματολογίου ήταν σε αποδεκτά επίπεδα (Cronbach's alpha από .64 έως .75). Για τη διερεύνηση των διαφορών μεταξύ των δύο διαφορετικών προγραμμάτων (λατινοαμερικάνικοι χοροί – ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί), έγιναν t-test για ανεξάρτητα δείγματα, για κάθε έναν από τους παραπάνω παράγοντες του ερωτηματολογίου. Από τα t-test προέκυψαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ως μεταξύ των λατινοαμερικάνικων και των ελληνικών παραδοσιακών χορών, για τους παράγοντες ικανότητες – δεξιότητες και ενέργεια. Πιο συγκεκριμένα οι συμμετέχοντες στους λατινοαμερικάνικους χορούς, εμφάνισαν μεγαλύτερους μέσους όρους στην συμμετοχή για τη βελτίωση δεξιοτήτων και στη συμμετοχή για απελευθέρωση και εκτόνωση ενέργειας, από τους συμμετέχοντες στους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς. Συμπερασματικά, επειδή ο χορός είναι μια δραστηριότητα που βελτιώνει την ποιότητα ζωής γενικότερα, θα πρέπει να δοθούν περισσότερα κίνητρα στους εφήβους για την ενασχόλησή τους με οποιοδήποτε είδος χορού τους είναι οικείο και αρεστό, ώστε να συνεχίσουν να ασχολούνται με το χορό και σαν ενήλικες.

Λέξεις κλειδιά: κίνητρα, είδη χορού, έφηβοι

5920

Ο ΧΟΡΟΣ ΩΣ ΜΕΣΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Μπέλλα Α., Διρχαλίδου Σ., Νινιατσούδης Α.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

sdirchalidou@yahoo.gr

DANCE AS ALTERNATIVE WAY OF THERAPY

M. Mpella, S. Dirchalidou, A. Niniatsoudis

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.

Η θεραπεία του χορού αποτελεί μια ολιστική μέθοδο ψυχοθεραπείας. Ο χορός από τους αρχαίους χρόνους αποτελεί προέκταση των δραστηριοτήτων του ανθρώπου, καθώς κεντρική ιδέα και βασικό όργανο έκφρασης

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

είναι το ανθρώπινο σώμα. Μέσα από την κίνηση ο άνθρωπος μπορεί να εκφράσει συναισθήματα, να βελτιώσει το σωματικό, γνωστικό και κοινωνικό του προφίλ, και να επιτύχει την ταυτόχρονη εξέλιξη και εναρμόνιση της σκέψης, της ψυχής και του σώματος. Η θεραπεία του χορού βασίζεται πάνω σε δύο άξονες. Το σώμα από τη μια πλευρά το οποίο εκδηλώνει την προσωπικότητα και το συναισθηματικό κόσμο του ανθρώπου και ο χορός και η κίνηση από την άλλη όπου επιφέρουν αλλαγές στον συναισθηματικό κόσμο του ανθρώπου. Το σώμα είναι ουσιαστικά εκείνο το οποίο υπόκειται σε δοκιμασίες και θεραπείες. Σκοπός της μελέτης αυτής είναι η συλλογή και επεξεργασία των πηγών που σχετίζονται με το χορό και τις θεραπευτικές ιδιότητες που προάγει, προκειμένου το σώμα να επανακτήσει και πάλι την ψυχοσωματική του ενότητα. Γι' αυτό το λόγο έγινε συλλογή δεδομένων μέσω βιβλιογραφικής ανασκόπησης. Ως πηγές χρησιμοποιήθηκαν φιλολογικά κείμενα και σύγχρονες μαρτυρίες, μέσα από εφημερίδες, φωτογραφικό υλικό και συνεντεύξεις. Από την επεξεργασία των δεδομένων προκύπτει ότι ο χορός δεν έχει ως αποκλειστικό στόχο να διδάξει μόνο τη σωστή εκτέλεση βημάτων μιας μουσικής δραστηριότητας αλλά να προσφέρει και σε πάσχοντες με ψυχικά και ενδεχομένως κινητικά προβλήματα την ενδυνάμωση και ενεργοποίηση των σημείων του σώματος τους τα οποία πάσχουν, με έναν λιγότερο επίπονο τρόπο γύμνασης το οποίο προσφέρει παράλληλα ευχαρίστηση και δημιουργικότητα. Από την ερμηνεία των αποτελεσμάτων της έρευνας προκύπτει ότι ο χορός αποτελεί μια ουσιαστική διέξοδο για τον ψυχικά διαταραγμένο άνθρωπο, καθώς η συμβολή του χορού είναι καθοριστική όχι μόνο για την αλλαγή των κινητικών προτύπων των ασθενών, αλλά και για τη συναισθηματική τους πορεία και εξέλιξη, την βελτίωση της εικόνας τους, της αυτοεκτίμησης τους. Ο χορός άλλωστε απευθύνεται σε κάθε ηλικιακή βαθμίδα που ταλανίζεται από ψυχοσωματικές διαταραχές καθώς και από έλλειψη αυτογνωσίας. Βασικό πλεονεκτικό χαρακτηριστικό αποτελεί το γεγονός της έλλειψης λεκτικής επαφής κατά τη διάρκεια εκτέλεσης μιας μουσικής δραστηριότητας, που κάποιες φορές προκαλεί άγχος και πίεση σε ασθενείς με ψυχώσεις.

Λέξεις κλειδιά: κατακερματισμένος άνθρωπος, κινητικό λεξιλόγιο, ινθισιακές πρακτικές

6412

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΡΥΘΜΙΚΗΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΜΠΑΛΕΤΟΥ ΣΤΙΣ ΣΥΝΑΡΜΟΣΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ 5-9 ΕΤΩΝ

Πάνου Ε., Δούδα Ε., Παππάς Ε., Καμπάς Α., Γούργουλης Β.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

panouhelen@yahoo.gr

THE EFFECT OF RHYTHMIC GYMNASISTICS AND CLASSIC BALLET COURSES ON COORDINATION ABILITIES OF GIRLS AGED 5-9 YEARS OLD

H. Panou, H. Douda, E. Pappas, A. Kampas, V. Gourgoulis

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.,

Aristotle's University of Thessaloniki, D.P.E.S.S.

Η Ρυθμική Γυμναστική (ΡΓ) και το Κλασικό Μπαλέτο (ΚΜ) είναι από τις πλέον δημοφιλείς δραστηριότητες κοριτσιών σχολικής ηλικίας. Τα περιεχόμενα διδασκαλίας της ΡΓ και του ΚΜ στο γυμναστήριο, στο μαζικό αθλητισμό και στο σχολικό περιβάλλον περιλαμβάνουν ποικίλες ασκήσεις απλής ή σύνθετης μορφής που διδάσκονται ανάλογα με την ηλικία των παιδιών και στοχεύουν στην ανάπτυξη της γενικής φυσικής κατάστασης των μαθητριών σχετικά με την ταχύτητα, τη δύναμη, την ευλυγισία και την αντοχή καθώς και των ειδικών κινητικών δεξιοτήτων μέσα από ασκήσεις χειρισμού-γνωριμίας με τα πέντε όργανα της ΡΓ. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να μελετήσει την επίδραση μαθημάτων Ρυθμικής Γυμναστικής και Κλασικού Μπαλέτου στις συναρμοστικές ικανότητες κοριτσιών σχολικής ηλικίας. Στη μελέτη συμμετείχαν 108 κορίτσια (n=108), ηλικίας 5 έως 9 ετών, οι οποίες χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες: Ομάδα Α (ΡΓ, n=38), Ομάδα Β (ΚΜ, n=30) και Ομάδα Γ (Ελέγχου, n=40). Οι μετρήσεις που πραγματοποιήθηκαν αφορούσαν στην αξιολόγηση των συναρμοστικών ικανοτήτων με τη δέσμη ΚΤΚ (Kiphard και Schilling, 1974). Πραγματοποιήθηκαν αρχικές και τελικές μετρήσεις μετά από έναν κύκλο μαθημάτων διάρκειας 24 εβδομάδων, που περιλάμβαναν ασκήσεις μουσικοκινητικής ρυθμικής αγωγής, ασκήσεις με όργανα ΡΓ, βασικές ασκήσεις ΚΜ, ασκήσεις ευλυγισίας, ισορροπίας, αλτικότητας και επιδεξιότητας. Η ανάλυση διακύμανσης δύο παραγόντων (ΟΜΑΔΑ επί ΜΕΤΡΗΣΗ) με επαναλαμβανόμενο το δεύτερο παράγοντα φανέρωσε στατιστικά σημαντικές επιδράσεις στο σύνολο των μεταβλητών που αφορούν στις συναρμοστικές ικανότητες τόσο του παράγοντα ομάδα ($p < 0.001$) όσο και του παράγοντα μέτρηση ($p < 0.001$) με καλύτερες τιμές να εμφανίζουν οι ομάδες της ΡΓ και του ΚΜ. Σχετικά με τον παράγοντα μέτρηση, για κάθε ομάδα χωριστά, η ανάλυση T-test για ζευγαρωτά δείγματα έδειξε ότι υπήρχαν στατιστικά σημαντικές διαφορές σε όλες τις ομάδες στο σύνολο των μεταβλητών εκτός από την ομάδα ελέγχου, στη δοκιμασία πλάγια μετακίνηση και επανατοποθέτηση. Τα αποτελέσματα αυτά φανερώνουν ότι η Ρυθμική Γυμναστική και το Κλασικό Μπαλέτο βελτιώνουν τις συναρμοστικές ικανότητες των κοριτσιών ηλικίας 5 έως 9 ετών σε χρονικό διάστημα 6 μηνών και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως περιεχόμενα διδασκαλίας τόσο στο μαζικό αθλητισμό όσο και στη σχολική φυσική αγωγή.

Λέξεις κλειδιά: συναρμοστικές ικανότητες, Ρυθμική Γυμναστική, Κλασικό Μπαλέτο

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

6823

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

Παπαμόσχου Β., Σερμπέζης Β., Παναγοπούλου Β., Καμπάς Α., Δούδα Ε.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

vpanagop@phyed.duth.gr

EFFECTS OF SEX AND AGE IN THE DEVELOPMENT OF RHYTHMIC ABILITY

V. Papamoshou, V. Serbezis, V. Panagopoulou, A. Kampas, E. Douda

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.

Ρυθμική ικανότητα είναι η ικανότητα του ατόμου να παρατηρεί, να ελέγχει και να διαφοροποιεί το ρυθμό εκτέλεσης μιας κίνησης ανάλογα με τις απαιτήσεις της δεδομένης στιγμής. Μάλιστα, υποστηρίζεται ότι η έλλειψη ρυθμού στην εκτέλεση της κίνησης είναι ένα φαινόμενο που παρατηρείται αρκετά συχνά σε πληθυσμούς που πάσχουν από χρόνιες παθήσεις, όπως δυσλεξία, εγκεφαλική παράλυση, μυϊκή δυστροφία, κινητική αδεξιότητα ή νοητική υστέρηση, μαθησιακές δυσκολίες ή κάποιας μορφής κοινωνικο-συναισθηματικές διαταραχές. Συνεπώς, ένα ικανοποιητικό επίπεδο της είναι απαραίτητο τόσο για την εκτέλεση καθημερινών κινήσεων όσο και εξειδικευμένων δραστηριοτήτων όπως ο παραδοσιακός χορός, που εμπειρεύουν σε μεγάλο βαθμό το στοιχείο του ρυθμού. Σκοπός της εργασίας ήταν να μελετηθεί η επίδραση του φύλου και της ηλικίας στην ανάπτυξη της ρυθμικής ικανότητας. Από την ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας προέκυψε ότι οι απόψεις σχετικά με τον τρόπο ανάπτυξης της διίστανται καθώς πολλοί ερευνητές υποστηρίζουν πως βελτιώνεται παράλληλα με την ανάπτυξη των παιδιών ενώ άλλοι ότι πρόκειται για στοιχείο γενετικά καθορισμένο το οποίο δεν επιδέχεται βελτιώσεις. Αντικρουόμενες ωστόσο, είναι και οι απόψεις σχετικά με τις διαφορές μεταξύ των δύο φύλων. Υπάρχουν, δηλαδή έρευνες βάσει των οποίων τα αγόρια και τα κορίτσια δεν διαφέρουν στη χωρική-χρονική κινητική ανταπόκριση σε ένα ρυθμικό ερέθισμα, ενώ σε άλλες υποστηρίζεται ότι τα κορίτσια έχουν καλύτερες επιδόσεις από τα αγόρια στα τεστ ρυθμικής ικανότητας. Σαν συμπέρασμα προκύπτει ότι η ηλικία φαίνεται πως επιδρά στην ανάπτυξη της ρυθμικής ικανότητας σε αντίθεση με το φύλο που μάλλον δεν έχει ιδιαίτερη επίδραση.

Λέξεις κλειδιά: ρυθμική ικανότητα, ρυθμός εκτέλεσης, έλλειψη ρυθμού

6835

ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

Καραναστάση Δ., Παναγοπούλου Β., Σερμπέζης Β., Δούδα Ε., Καμπάς Α.

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τ.Ε.Φ.Α.Α.

vpanagop@phyed.duth.gr

EFFECTS OF DANCE IN THE DEVELOPMENT OF PHYSICAL ABILITIES

D. Karanastasi, V. Panagopoulou, V. Serbezis, E. Douda, A. Kambas

Democritus University of Thrace, D.P.E.S.S.

Η φυσική κατάσταση αποτελεί συστατικό στοιχείο της απόδοσης. Βασίζεται κυρίως στην συνδυασμένη δράση των ενεργειακών διαδικασιών του οργανισμού και ιδιαίτερα των μυών και εμφανίζεται ως ικανότητα δύναμης, αντοχής, ταχύτητας, και ευκινησίας σε συνδυασμό με τις απαραίτητες ψυχικές ιδιότητες. Επομένως η φυσική κατάσταση εκφράζεται μέσω των φυσικών ικανοτήτων. Στην βιβλιογραφία ως συνώνυμα των φυσικών ικανοτήτων, συναντώνται επίσης και οι όροι σωματικές ικανότητες, κινητικές ικανότητες καθώς και κινητικές μορφές επιβάρυνσης. Οι φυσικές ικανότητες αποτελούν προϋπόθεση για την εκτέλεση διαφόρων κινήσεων. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η διερεύνηση των επιδράσεων του χορού στην ανάπτυξη των φυσικών ικανοτήτων. Στην ανασκόπηση της εξειδικευμένης βιβλιογραφίας χρησιμοποιήθηκαν επιστημονικά βιβλία και επιστημονικά περιοδικά. Από την μελέτη και επεξεργασία του υλικού προκύπτει ότι ο χορός μπορεί να βελτιώσει την μυϊκή δύναμη την ευκαμψία των αρθρώσεων, το μυϊκό συντονισμό, το μυϊκό έλεγχο και τη στάση του σώματος. Ακόμη μπορεί να βελτιώσει την καρδιαναπνευστική λειτουργία και παράλληλα να ασκήσει σημαντική επίδραση στην ανάπτυξη των φυσικών ικανοτήτων. Επίσης, συμβάλλει στην ενίσχυση και διατήρηση της ευλυγισίας και της ευκινησίας, προλαμβάνει ή αποτρέπει διαταραχές στην ισορροπία και βοηθά στη βελτίωση της ικανότητας αντίδρασης και της αντοχής. Ακόμη, σημαντικά και αξιοσημείωτα είναι και τα οφέλη της ενασχόλησης με το χορό σε ψυχολογικό επίπεδο, μιας και βοηθά στη μείωση του άγχους, ενισχύει την αυτογνωσία, την αυτοεκτίμηση, την ευεξία και την ψυχική διάθεση. Ιδιαίτερα σημαντική θεωρείται η συμβολή της μουσικής που αποτελεί αναπόσπαστο δομικό στοιχείο του χορού. Ωστόσο, για να υπάρχουν μακροπρόθεσμα αποτελέσματα πρέπει η συμμετοχή σε προγράμματα χορού να είναι μεγάλης διάρκειας και να πραγματοποιείται συστηματικά αφού η βελτίωση της φυσικής κατάστασης επιτυγχάνεται μόνο μέσω τακτικών διαστημάτων εξάσκησης. Τέλος, από αποτελέσματα σχετικών ερευνών προκύπτει ότι εκτός των άλλων, η συμμετοχή σε προγράμματα χορού βελτιώνει τόσο την σωματική όσο και τη ψυχική υγεία των ασκούμενων.

Λέξεις κλειδιά: παραδοσιακός χορός, φυσικές ικανότητες, φυσική κατάσταση

* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.